

ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ

ಹೆಗ್ಗೋಡು, ಸಾಗರ, ಕರ್ನಾಟಕ - ೫೭೭ ೪೧೭

ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಇನ್ ಥಿಯೇಟರ್ ಆರ್ಟ್ಸ್

ಪ್ರಕಟಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ ೨೦೦೦-೨೦೦೧ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ ಇರಬೇಕು. ಪದವೀಧರರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದು, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಅನುಭವ ಇರಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಊಟ, ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರಂಗಕಲ್ಪನೆ, ರಂಗ ಇತಿಹಾಸ, ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ, ರಂಗನಟನೆ, ರಂಗಸಿದ್ಧತೆ, ರಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂತಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರದ ನುರಿತ ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳಲ್ಲದೆ ಹೊರಗಿನ ತಜ್ಞರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರ ಹಾಗೂ ದೃಶ್ಯಶ್ರವ್ಯ ಪರಿಕರಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಯಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಮಾರು ೧೨ ಗಂಟೆಗಳಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಸ್ಟೆಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶಪತ್ರಕ್ಕೆ ರೂ. ೨೦-೦೦ ಕಳಿಸಿ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪ್ರವೇಶಪತ್ರವನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡಿ ೨೫-೬-೨೦೦೦ರ ಒಳಗೆ ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ, ಹೆಗ್ಗೋಡು, ಸಾಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ೫೭೭ ೪೧೦ ಈ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಕಳಿಸಬೇಕು. ದಿನಾಂಕ ೨-೭-೨೦೦೦ ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೯ ಗಂಟೆಗೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲೇ ಆಯ್ಕೆಯ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಗ್ಗೋಡಿಗೆ ಬಂದು ಹಾಜರಾಗಬೇಕು. ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕರೆಯೋಲೆ ಕಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೆಗ್ಗೋಡು
೧೫-೬-೨೦೦೦

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ
ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ

ನೀನಾಸಮ್ ತಿರುಗಾಟ

೧೯೯೯-೨೦೦೦

ಕಳೆದ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಾಟ ತನ್ನ ೧೫ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸಿತು. ಹಿಂದಿನಂತೆ ಕಳೆದ ತಿರುಗಾಟದಲ್ಲೂ ಮೂರು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದ ಹಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಾಲಿನ ನಾಟಕಗಳು - ವಿವೇಕ ಶಾನಭಾಗರು ರಚಿಸಿದ 'ಸಕ್ಕರೆ ಗೊಂಬೆ' (ನಿ: ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.), ಇಟಾಲಿಯನ್ ನಾಟಕಕಾರ ದಾರಿಯೋ ಫೋನ 'ಆರ್ಚ್ ಏಂಜೆಲ್ಸ್ ಡೋಂಟ್ ಪ್ಲೇ ಪಿನ್‌ಬಾಲ್' ಎಂಬ ಕಾಮೆಡಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ 'ಜುಜುಬಿದೇವರ ಜುಗಾರಿ ಆಟ' (ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಕೆ.ಟಿ. ಗಟ್ಟಿ, ನಿ: ಸುರೇಶ್ ಆನಗಳ್ಳಿ) ಮತ್ತು ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್ ಅವರ 'ರಕ್ತ ಕರಬಿ'ಯ ಅನುವಾದ 'ಕೆಂಪು ಕಣಗಿಲೆ' (ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ನಿ: ಚಿದಂಬರರಾವ್ ಜಂಬೆ).

ಈ ವರ್ಷದ ನಮ್ಮ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ನಾಟಕಗಳು	ಒಟ್ಟು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು	ಅಂದಾಜು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ
ಸಕ್ಕರೆ ಗೊಂಬೆ	೪೬	೧೭,೪೭೫
ಜುಜುಬಿ ದೇವರ ಜುಗಾರಿಆಟ	೪೯	೨೦,೭೨೫
ಕೆಂಪು ಕಣಗಿಲೆ	೪೭	೨೦,೪೦೦
ಒಟ್ಟು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು	೧೪೨	೫೮,೬೦೦

ಒಟ್ಟು ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೊಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳು ೪೮
ಒಟ್ಟು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸಂಖ್ಯೆ - ಸುಮಾರು ೬೦ ಸಾವಿರ

ಹೆದ್ದಾರಿ ಬದಲಿಗೆ ಒಳದಾರಿಗಳಿವೆಯೇ ?

ಕೆ.ಬಿ. ಶ್ರೀಧರ

ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಅದೇಕೋ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕೆಟ್ಟ ಅನುಭವ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ವಾಹನಗಳ ಕರ್ಕಶ ಶಬ್ದದಿಂದಲೋ, ದಟ್ಟಣೆಯಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಹೊಗೆಯಿಂದಲೋ ಅಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ರಸ್ತೆ ಅಗಲವಾಗಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು ನೆಲಸಮವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ.

ಆಗಾಗ್ಗೆ ದೇಶದ ವಿವಿಧೆಡೆ ಜನರು ಹೀಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ತಮ್ಮ ಬುಡಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ವಿರೋಧಿಸುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಪಕ್ಕದ ನಿರಾತಂಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುತೂಹಲ ಮಾತ್ರ ತಳೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲ ಸಹಜ ಎಂಬ ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆ ಅವನಿಗೆ, ಆದರೆ ಈ ಅಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆ ತನ್ನನ್ನೇ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಅವನಿಗೆ ಇರದು.

ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಥ ಉರಿಯುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಆಹುತಿ ಆಗುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಈಗಲೂ ಎಲ್ಲರೂ ನಗಬಹುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ನೆಲೆಯಿಂದ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಜನ ಸುಮಾರು ೨ ಕೋಟಿಯಷ್ಟು. ಅವರಲ್ಲಿ ರೈತರು, ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನ, ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದಾರೆ.

ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಸಿಂಗಪುರ ಮಾಡಲೋ, ಶಿವಮೊಗ್ಗವನ್ನು ಮೆಗಾಸಿಟಿ ಮಾಡಲೋ ಕನಸು ಕಾಣುವ ಜನ, ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಕುರೂಪು ಮಾಡುವ ಈ ಕೆಲಸ ಇಂದು ನೆನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಸಿಂಗಪುರ ಮಾಡಲು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಿದ್ಯುತ್ ಈಗಿನ ಬೇಡಿಕೆಯ ಖರೀದಿ ಜಾಸ್ತಿ. ಅದು ತಯಾರಾಗಲು ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ಚಕ್ರಾ, ವರಾಹಿಗಳು, ಕೈಗಾಗಲೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ, ಕಾಡುಗಳ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಜನ, ತಮ್ಮ ನೆಲೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪುನಃ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾದರೆ ಇಷ್ಟೂ ದಿನವೂ

ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ 'ಕಿತ್ತು - ಕೊಡು' ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಥಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೆದ್ದಾರಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಪಥ ಇಷ್ಟರವರೆಗೂ ಕಿರುದಾದ, ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ, ಹೊಂಡಗುಂಡಿಗಳ ತಿರುವುಗಳ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ, ಕಾಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತೆವಳಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಕಿದ್ದಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಈಗ ಹೊರ ದೇಶಗಳ ಬೆಂಬಲವೂ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವೂ, ಯಂತ್ರಗಳೂ, ಸಾಲವೂ ಸಿಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಪಥಕ್ಕೆ ಹೆದ್ದಾರಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವವಾಗಿಯೂ ಎರಡೂ ಸತ್ಯ. ಈ ಹೆದ್ದಾರಿ 'ಪಥ' ವನ್ನು ನಾವು 'ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಕಾಯ್ದೆ'ಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ವಕ್ಕೂ ನಾನೇ ಯಜಮಾನ ಎಂಬ ದರ್ಪದ ಧೋರಣೆಯ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ೧೮೯೪ರಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಜ್ ತಂದ ಈ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರ ಕಾಯಿದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಚಾರಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಜನರ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ವಾಸಿಸಲು ಮನೆ, ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ಸರ್ಕಾರವೆ ಬಡಜನರನ್ನೂ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಬನರನ್ನೂ ಮತ್ತಷ್ಟು ನಿರ್ಗತಿಕರನ್ನಾಗಿಸುವ ಈ ಕಾಯ್ದೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಅವಮಾನದಂತಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಬದುಕಿನ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ. ಬದಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನೂ, ಬದಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇನ್ನೂ ಮೂಡಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ೧೯೯೮ರಲ್ಲಿ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯರನ್ನು ರತ್ನಗಂಬಳಿ ಹಾಸಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಹುರುಪಿನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಈ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಉಗುರುಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನೂರಾರು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಎಡರುತೊಡರುಗಳನ್ನು ಜನ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯವೂ ಜನರ ಈ ಕಿರುಕುಳಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವಂಥ ಇತರ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ದಬ್ಬಿ ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಲು ಇಡೀ ವ್ಯಾಪಾರಿ ವಿಶ್ವ ಈಗ ಒಂದು ಬುಲೋಜರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಈ ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಕಾಯ್ದೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಇಡೀ ವಿಶ್ವ ಒಂದು 'ಗ್ಲೋಬಲ್ ವಿಲೇಜ್' ಎಂದು ಕರೆಯುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಸ್ಥಳವಾಗಲೀ, ಜನ ಸಮುದಾಯ

ವಾಗಲೀ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೇ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಪದ್ಧರಿತ ಕೇಂದ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಪತ್ತು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಹಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನಡುವಿನ ಹಾದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ನಾಡಿನ ಮೂಲ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಕೇಂದ್ರದಡೆಗೆ ಸಾಗಲು ಇದನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ದೈತ್ಯ ವಾಹನಗಳು ಚಲಿಸಲು ಅಗಲವಾದ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಬೇಕಾಗಿವೆ. ಹೆದ್ದಾರಿ ಪಥಕ್ಕೆ ಈ ಕಾಯ್ದೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಯಾರು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಅದು ಒಂದು ಅದೃಶ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲುದಾರರು ವಿದೇಶೀ ಕಂಪೆನಿಗಳು. ನಂತರ ಅವರು ಈ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಗಳಿಗಾಗಿ ನಮಗೆ ಕೊಡುವ ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲದಿಂದ ಪಕ್ಷಗಳ ಖಜಾನೆ ತುಂಬುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಗಳೂ, ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ನಂತರದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು. ಮೂರನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದ ನಂತರ ಆಯಾ ಸ್ಥಳಗಳ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು, ಕಲ್ಲು ಗಣಿಗಳ ಮಾಲೀಕರೂ ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗುವ ಜನ ಒಟ್ಟು ಹಣ ವಿನಿಯೋಗದ ಶೇಕಡಾ ೫ ರಷ್ಟು ಇರಬಹುದು. ಈ ಹೆದ್ದಾರಿ ಪಥದ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಈಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಾಲದ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂದರೆ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಮುಂದಿನ ೧೦ - ೧೫ ವರ್ಷಗಳ ನಿರಂತರ ಆದಾಯದ ಮೂಲ ಇದಾಗಿದೆ.

ಈ 'ಹೆದ್ದಾರಿ ಪಥ' ದ ವಿಚಾರ ಗೆಜೆಟ್ ನೋಟೀಫಿಕೇಷನ್ ಆಗುವವರೆಗೂ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಂತರವೂ ಶಾಸಕರಾದಿಯಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿವರಗಳು ಸಿಕ್ಕರೂ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಜನರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ನಿಲುಕದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಹಾಗೂ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಲಾಭ ನಷ್ಟಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತ ಏನು ಏಕೆಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ಜನರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳೂ ದಿಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವನಿರ್ಧಾರಿತವಾಗಿದ್ದು ನಾಮಕಾವಸ್ಥೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಛೇರಿಗಳಿಂದ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿತರಾಗುವ ಪೇಟೆ ಜನ ತಮ್ಮ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇರಬಹುದು. ಕೆಲವೊಂದು ಸಮಯ ಇದರಲ್ಲಿ ಜಯ ಪಡೆದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಶಮನ ಖಂಡಿತ

ಆಗಲಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಖಾಯಿಲೆ ಗುಣವಾಗದೇ ಬರೀ ಮರೆಸುವಂತೆ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನ, ದೂರದೂರ ವಾಸಿಸುವ ಜನ ಅಬಲರು, ದಡ್ಡರು. ಅವರಲ್ಲಿ ತಾವು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಳದ ಬಗೆಗೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ದಾಖಲೆ ದೊರೆತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥಹವರನ್ನು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸುವುದು ಬಹಳ ಸುಲಭ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಪಥದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳು ಮುಂಚೆ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನೆಲೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಪರಿಹಾರವೂ ಇಲ್ಲ. ದುರ್ಬಲ ಜನ ಪೇಟೆಯ ವಾಹನಗಳ ಧೂಳು ಹೊಡೆಯಲು, ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳ ಲೋಟಿ ತೊಳೆಯಲು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಇವರು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ, ವಾಹನ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಬಿಗುವಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅದೇಕೆ ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡದರ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಯಾಣ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ವಾಹನ ಹೊಂದುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನು? ಇಂಥನದ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವ ತೆರಿಗೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಲಾಭದಾಯಕವೇ? ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಏಕೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರೂ, ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಜನರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾರೆ? ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಜಡತ್ವ ಬಂದಿದೆ.

ಈ ಜಡತ್ವವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಲಪಟಾಯಿಸುವ ಚಾಣರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಕ್ಷಣ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಈ ಹೆದ್ದಾರಿ ಪಥವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು. ಜನರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ 'ಭೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಕಾಯ್ದೆ' ಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇಂದಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಭಾರತದ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಕಿತ್ತುಕೊಡುವ ಸರ್ಕಾರ - ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸರ್ಕಾರವಾಗಬೇಕು. ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಶಾಸಕರು, ಸಂಸದರು ತಮ್ಮ ಕುಂಭಕರ್ಣ ನಿರ್ದಯಿಂದ ಏಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇಂದಿನ ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

(ಕೃಪೆ: ನಿಸರ್ಗಲೋಕ, ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೦೦)

ಕೈಗಾದ ಕೆಂಪುಕಣಗಿಲೆ ಧರ್ಮೇಂದ್ರ ಅರಸ

ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಸ್ಸು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಸ್ಯರಾಶಿ ನನ್ನ ದೇಹದೊಳಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕಂಪನವನ್ನು ಆನಂದ ಮಿಶ್ರಿತ ಭಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿದಾದ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಸ್ಸು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವೆಲ್ಲ ನಟ-ನಟಿಯರು ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಆ ಸಸ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು, ಕಬ್ಬಿಣ, ಸಿಮೆಂಟಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಧುತ್ತೆಂದು ಕಾಣಿಸಿದವು. ಆ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಹಸಿರುರಾಶಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಅವರಡಕ್ಕೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಾಮರಸ್ಯ ಇರಬಹುದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲ ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲ; ಅದು ಪ್ರಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ನಡುವೆ ಇರುವ ಬಹುದೊಡ್ಡದಾದ ಕಂದಕ - ಅಣುಸ್ಥಾವರ ಇರುವ 'ಕೈಗಾ' .

ಅಣುಸ್ಥಾವರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಯುವಕರ ಗುಂಪೊಂದು ನಮ್ಮ ನೀನಾಸಮ್ ತಿರುಗಾಟದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಸಾಲಿನ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೆ.ವಿ.ಅಕ್ಷರ ಬರೆದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ 'ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಕಾಂಡ' ನಾಟಕವು ಅಣುಸ್ಥಾವರದ ವಿರುದ್ಧದ ನಾಟಕ ಎಂದೆನಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರು.

ನೀನಾಸಮ್ 'ಮಾತುಕತೆ' ಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದ 'ನಮ್ಮ ಹಿತ್ತಲಿನ ಹಿನ್ನೋಟ' (ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ), 'ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲೆಯ ಕಾಯಕ' (ಸದಾನಂದ ಮೆನೋನ್) ಲೇಖನಗಳು ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಟನಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನನ್ನಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ಸಾಧಕ - ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ವಸ್ತುವಿರುವ ಕಾರಣ ನೀನಾಸಮ್ ತಿರುಗಾಟ ೯೭ರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸದ ಊರಿಗೆ ತಿರುಗಾಟ ೯೯ರ ನಾಟಕಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಳಿದೆವು.

'ರಂಗಸ್ಥಳ'ದ ಸಮೀಪ ಬಸ್ಸು ನಿಂತಿತು. ರಂಗಸ್ಥಳದ ಎದುರಿಗೆ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಮೈದಾನ. ಅದರ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ರಸ್ತೆಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಜನ, ಮನೆಗಳು, ಶಾಲೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಳಿಗೆಗಳು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ 'ಸಿಮೆಂಟ್' ಬಣ್ಣದ ಲೇಪನಗಳು. ಅದರ ಆಚೆ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ. ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡ - ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅದುವರೆಗೂ ಸಹಜ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನನಗೆ

ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದೆ. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಭಯ ನನ್ನೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು.

ಆ ಬಹುಮಹಡಿ ಕಟ್ಟಡದ ತುಟ್ಟತುದಿಯ ಹತ್ತನೆ ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯೆಂಬ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಾಸ್ತವ್ಯವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಒಂದು ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸವಲತ್ತುಗಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದವು. ಒಂದೊಂದು ಮಹಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮನೆಗಳಂತೆ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕತ್ತು ಮನೆಗಳು, ಮನೆಮುಂಬಾಗಿಲಿಗೆ ಎರಡು ಬಾಗಿಲುಗಳು. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಹತ್ತಾರು ಕಟ್ಟಡಗಳು ಸುತ್ತಲೂ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿ ನದಿ.

ಮಲಗುವ ಜಾಗದಿಂದ ನೋಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಬಸ್ಸು ಆಟಕೆಯ ಬಸ್ಸಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ರಣ ರಣ ಬಿಸಿಲು ಆ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ರಾಚಿತ್ತು. ಆ ಕಿಟಕಿಗಳಲ್ಲಿ, ಟೆರಸ್‌ನಲ್ಲಿ, ಪೋರ್ಟಿಕೋದಲ್ಲಿ, ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದೆ. ಕಾದೆ ಕಾದೆ; ಕಾಣಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹಠ ತೊಟ್ಟವನಂತೆ ಲಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಬಾರಿ ಓಡಾಡಿದೆ. ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಳಿದೆ. ನನ್ನ ಚೊತೆಗಾರರಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಡಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಳಿದೆ. ಆರೆ ಯಾರೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ! ಎಲ್ಲಾ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಮುಚ್ಚಿದೆ. ಕಟ್ಟಡಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪೋರ್ಟಿಕೋದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಣಗಲು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಕಟ್ಟಡಗಳ ಕೆಳಗೆ ಸೈಕಲ್ಲು, ಬೈಕುಗಳು ನಿಂತಿದ್ದವು. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು ಮಾತಾಡಿದ್ದು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಂಗಡಿಗಾಗಿ ಹೊರಬಂದವರನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನೀವ್ಯಾರು? ಇಲ್ಲಿಗ್ಯಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವರು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಶಾನ ಮೌನ. ಒಂದುಕ್ಷಣ ನಡುಗಿದೆ.

ಬೆಳಗಿನ ಮುಂಜಾವು ಆ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಇಳಿದು ದೊಡ್ಡ ಕಾಂಪೌಂಡಿನ ಹತ್ತಿರ ಓಡುತ್ತಿದ್ದು. ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟರು. ಮತ್ತೆ ನಿಶ್ಯಬ್ದ ಸ್ವಶಾನ ಮೌನ. ಡ್ಯೂಟಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಿರುವ ಅವರಿಗೆ ಕೈ ಬೀಸುವ ಅಮ್ಮ ನಾಗಲಿ ತಂಗಿಯಾಗಲಿ, ಹೆಂಡತಿಯಾಗಲಿ ಮನೆಯ ಇತರರಾಗಲಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬಂದ ದಿನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಣುಶಕ್ತಿಯ ಒಳಿತು-ಕೆಡಕುಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನ, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದ ಯುದ್ಧದ ನೆನಪುಗಳನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜನರೆಲ್ಲ ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬಂದವರಂತೆ ಕಾಣತೊಡಗಿದರು. ಮೇಲ್ಕುಳಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಾಲೋನಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಡಿದೆ. ಬಸ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ಎನ್ನುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದೆ. ಹಣ್ಣು ಮಾರುವವನು, ಬೀಡಿ-ಸಿಗರೇಟಿನ ಅಂಗಡಿಯವನು, ಎಳೆ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿ

ಮುದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಂಧಿ ಟೋಪಿಯ ಅಜ್ಜ, ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ವಯಸ್ಸಾದ ತಾಯಂದಿರು, ಇವರೆಲ್ಲರ ಗಂಡ, ಮಗ, ಅಳಿಯ, ಸೊಸೆ, ಮಗಳು, ಅಪ್ಪಮ್ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ಸಾವನ್ನ ಪಣಕ್ಕಿಟ್ಟು ಜೀವವಿರೋಧಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರು.

ಇವರೆಲ್ಲ ಸಂತ್ಯಪ್ತ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಸಾವಿನ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರ ಮನಸ್ಸಿತಿ ಹೇಗಿದೆ? ಅವರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುವವರ ನಂಬಿರುವವರ ಬದುಕು ಹೇಗಿದೆ? ಬದುಕಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮುಖಗಳು ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆ? ಅಷ್ಟೊಂದು ಅನಿವಾರ್ಯವೇ ಇವರಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸ? ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹೆಚ್‌ಎಎಲ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣ ಈ ಅಣುಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದೆಯೇ? ಇಂಥ ಭಯಂಕರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡತೊಡಗಿದವು.

ಉದ್ಯಮ ಲೋಕವೊಂದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ನಾಟಕ 'ಸಕ್ಕರೆ ಗೊಂಬೆ', ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ನಾಟಕ 'ಜುಜುಬಿ ದೇವರ ಜುಗಾರಿ ಆಟ' ಈ ಎರಡೂ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದರು.

ಮೂರನೇ ದಿನದ ನಾಟಕ 'ಕೆಂಪು ಕಣಿಲೆ'. ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಟೊಳ್ಳುದರ್ಪ ಮತ್ತು ಜೀವ ವಿರೋಧಿ ಧೋರಣೆಗಳ ಕಟುವಾದ ಟೀಕೆ ಇರುವ ನಾಟಕ.

ಕೈಗಾರ ಈ ಕೃತಕ ನಗರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂದು ಅಣುಸ್ಥಾವರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಜನರಿಗೆ ನಾವು ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ನಗಿಸಬೇಕೆ? ಅಳಿಸಬೇಕೆ? ಅವರನ್ನು ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕೆ? ಅಥವಾ ಸಂತ್ಯಸಬೇಕೆ? ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ ಅವರಿಗಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನ? ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ನಾಟಕವಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ? ಇತ್ಯಾದಿ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ನನ್ನ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು.

ಎರಡು ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ದೊರೆತ ಉತ್ಸಾಹದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ 'ಕೆಂಪುಕಣಿಲೆ' ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಈ ನಾಟಕದ ವಸ್ತು ಇಲ್ಲಿಯದ್ದೆ ಅನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು. ನಾವು ನಟ-ನಟಿಯರು ಅದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆಲ್ಲಾ ಅದು ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕೈಗಾ ಅಣುಸ್ಥಾವರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಕೆಲಸಗಾರ

ರೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ನಾಟಕದ ಯಕ್ಷನಗರಿ ಕೈಗಾ ಎಂದಾಯಿತು. ನಾಟಕದ ಕೂಲಿಕಾರರಾದ ಫಗುಲಾಲ್ - ಬಿಶು - ಚಂದ್ರ ಇವರೆಲ್ಲ ಅಣುಸ್ಥಾವರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರಂತೆ, ಗೌರ್ನರ್-ಉಪ ಗೌರ್ನರ್ ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಂತೆ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಂತೆ ಬದಲಾದರು.

ನಾಟಕ ಅಣುಸ್ಥಾವರದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮುಖ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಚಿಗುರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವ 'ನಂದಿನಿ' ಪಾತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧರಾದೆವು. ನಾವೆಲ್ಲ ನಟ - ನಟಿಯರು ನಮ್ಮ ಪಾತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಮೌನವಾಗಿ ರಂಗಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಮೂರನೇ ಬೆಳ್ಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶವೂ ಅವರಿಗೆ ತಲುಪಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ಪಯುತವಾದ ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೆವು. ಅವರು ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು. ಬೇರಲ್ಲೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆಯದ ಸಂದರ್ಭ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದರು. ರಾಜನ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯಾದ ನನಗೆ ಆ ಪಾತ್ರದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವನ್ನು ಕಾಣುವಂತಾಯಿತು. ನನಗೆ ಹೇಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ರಾಜನಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗೆಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾ ನನ್ನ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಂಡೆ. ನಂದಿನಿ 'ಕೆಂಪು ಕಣಿಲೆ' ಯಾಗಿ ನನ್ನ ತುಂಬಾ ಕಾಡಿದ್ದು, ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಈ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲೇ. 'ಕೆಂಪು ಕಣಿಲೆ' ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಹೋಗಿದ್ದಳು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪಾತ್ರವೂ, ಅದನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿದ ನಟ - ನಟಿಯರು ತಮಗಾದ ಅನಭವವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವಿಶೇಷವಾದ್ದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನ ಊರನ್ನ ನಮ್ಮ ನಾಟಕದ ವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭಗಳಿದ್ದರೂ, 'ಕೆಂಪು ಕಣಿಲೆ' ನಾಟಕ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಯಕ್ಷನಗರಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಪಾತ್ರಗಳು ನಂದಿನಿ ಎಂಬ ಕೆಂಪು ಕಣಿಲೆ, ನಾಟಕ ತಂಡದ ಎಲ್ಲಾ ನಟ - ನಟಿಯರು, 'ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ' ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕೈಗಾ ಎಂಬ ಯಕ್ಷನಗರಿ. ಕೈಗಾ ಅಣುಸ್ಥಾವರದ ಕೆಂಪು ಕಣಿಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲೇ ಬೇಕಿತ್ತು ಮುಂದಿನ ಊರಿನ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ.

(ಕೃಪೆ: ಥಿಯೆಟ್ರನ್, ನೀನಾಸಮ್ ತಿರುಗಾಟ)

ವಿದ್ರೋಹಕಾರಿ ನಾಟಕ ಪ್ರಯೋಗ

ಎ.ಆರ್.ನಾಗಭೂಷಣ

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಲೆಯ ಒಡಲಿನೊಳಗೆ ಭುಗಿಲೇಳಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ರೋಹದ ಗುಣವೊಂದು ಸದಾ ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾ ಅದರ ಶಿಶುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕಲೆ ಅದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುವ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಈ ಆಶಯ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಉಗ್ರರೂಪಿಯಾಗಿರಬಹುದು, ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸೌಮ್ಯರೂಪಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಇದರ ತೀವ್ರತೆ ಯಾವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಇರಲಿ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ, ಅಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನೂ ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವನ್ನೂ ಒಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕಲಾಕೃತಿ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಚಾರಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ 'ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್' ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿಂದಿ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ನೋಡಿರಲಾರರು. ಆದ್ದರಿಂದ (ಈ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಲ್ಲವಾದರೂ) ಇದರ ಕ್ರಿಯಾಹಂದರವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಬಹುದು.

ಬಹಳ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, 'ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್'ನ ಮುಖ್ಯಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಸಂಭವಿಸಿರುತ್ತದೆ. ರಾಮಚಂದರ್ ಎಂಬ ಸಿಪಾಯಿ ಕೊಲೆಯ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ನ್ಯಾಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಅನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತನಗೆ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಯಾದ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಕಪೂರ್‌ನನ್ನು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಯಾದ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ವರ್ಮನನ್ನು ಇವನು ಸಾಯಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ವಿಚಾರಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೇಲಿನ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ಇವನು ನೇರವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇವನ ಪರವಾಗಿ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರಾಯ್ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಿಲಿಟರಿ ಅಧಿಕಾರಿ ವಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕಕ್ಷಿದಾರನ ಮೇಲಿನ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ಇವನು ತಪ್ಪೆಂದು ಸಾಧಿಸಲು

ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ರಾಮಚಂದರ್ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಕಪೂರ್ ಮೇಲೆ ಯಾಕೆ ಅಕ್ರಮಣಮಾಡಿದ ಎಂಬುದನ್ನು ಪದರಪದರವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಇವನಿಗೆ 'ಏನು' ಎಂಬುದರ ಹಿಂದಿನ 'ಏಕೆ' ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಒಂದು ಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್‌ನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮಿಲಿಟರಿಯ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ಹೊಳೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ 'ಯಾರು', 'ಏನು', 'ಎಲ್ಲಿ' ಮತ್ತು 'ಹೇಗೆ' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಪರಿಧಿಯಿಂದ ಆಚೆ ಚಿಂತಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರಾಯ್‌ನ ವಾದದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಸತ್ಯದ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಅವರು ತಾವೆಂದೂ ಕಾಣದ ಹೊಸತೊಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸತ್ಯ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಸನ್ನಡತೆಗಳ ಪ್ರಪಂಚ. ಸಾವನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಕಂಡ, ಜೀವನದ ಕಾಲಿಣ್ಯವನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಬಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಣಾಧಿಕಾರಿ ಬ್ರಿಗೇಡಿಯರ್ ಸೂರತ್‌ಸಿಂಗ್‌ಗೆ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಜೀವಂತ ಸ್ಪರ್ಶವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಮಚಂದರ್‌ನ ನೋವಿನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ಅವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ತನಗೆ ದೂರತ ಬಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೀಡಿದ ಔತಣಕ್ಕೆ ರಾಮಚಂದರ್‌ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಔತಣದ ನಂತರ ರಾಮಚಂದರ್‌ಗೆ ಫಾಶಿಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಔತಣಕೂಟದಿಂದ ಆಚೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಕಪೂರ್‌ಗೆ ಆದೇಶ ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ತೀವ್ರ ಅವಮಾನದಿಂದ ಕಪೂರ್ ಆಚೆ ಹೋಗಿ ಅತ್ಯಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಬಹುದಾದ 'ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್' ನ ಕ್ರಿಯೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು ಇದು ಮಿಲಿಟರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ. ಮಿಲಿಟರಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರುವ ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳೆಂದರೆ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ವಿಧೇಯತೆ. ಯಾವ ಬಗೆಯ ಶಿಸ್ತು, ಯಾವ ರೀತಿಯ ವಿಧೇಯತೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮಿಲಿಟರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅವಮಾನವೀಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಧೇಯತೆಯ ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಗಳು ನುಚ್ಚುನೂರಾಗುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಗೌಪ್ಯತೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಮಿಲಿಟರಿ ಸ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಸೈನಿಕರು ಎಂದೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೇಶಪ್ರೇಮ, ಸಾಹಸ, ಶೌರ್ಯ, ಶಿಸ್ತು, ವಿಧೇಯತೆ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳು

ಮೂಡುತ್ತವೆ. ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಕಟ, ಜೀವನಪ್ರೀತಿ, ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಿಲಿಟರಿ ಇರುವುದು ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರಿಯೆ, ಅಮಾನವೀಯತೆಗಳ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನೇ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕರಾಳವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮನಸ್ಸು ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

‘ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್’ ಪ್ರಯೋಗ ಮಿಲಿಟರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊಳಕು, ಭ್ರಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಗೆಳೆದುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಶಿಸ್ತು, ವಿಧೇಯತೆಗಳ ಪರದೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಕ್ರಿಯೆ, ಕ್ಷುದ್ರತೆ, ಅಸಮಾನತೆ, ಅಮಾನವೀಯತೆ, ಅನಾಗರಿಕತೆಗಳನ್ನು ಹರಿತವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಕಪೂರ್ ಚಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ಎರಡರಲ್ಲೂ ರಾಮಚಂದರ್‌ಗಿಂತ ಮೇಲು ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿರುವವನು. ಚೊತೆಗೆ, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲೂ ಮೇಲುಗೈ ಪಡೆದಿರುವವನು. ಅವನು ರಾಮಚಂದರ್‌ನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೂ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಇವನಿಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಜಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ರಾಮಚಂದರ್ ಆಕ್ರಮಣದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆಯೊಂದೇ ಅವನಿಗಿರುವ ಪರಿಹಾರ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಪೂರ್ ವಿರುದ್ಧ ದೂರು ನೀಡಿದ್ದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ - ಪ್ರತಿಹಿಂಸೆಗಳು ರಾರಾಜಿಸುವುದನ್ನು ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ವಿಷಾದದಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಿಲಿಟರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಬ್ಬಿಣದ ತೆರೆಯನ್ನು ಸೀಳುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯುಳ್ಳ ‘ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್’ ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನ್ಯೂನತೆಗಳೂ ಇವೆ. ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಕಪೂರ್‌ನನ್ನು ಎಲ್ಲ ದುಷ್ಟ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಖಳನಂತೆ ಉಷಾ ಗಂಗೂಲಿಯವರು ಪರಿಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮನಸ್ಸು, ವರ್ತನೆ, ಭಾಷೆ, ಒಡನಾಟ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಇವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೀಳುಮಟ್ಟದ್ದೆನ್ನುವಂತೆ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಂದು ಉಪಾಯವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇವನು ರಾಮಚಂದರ್ ಗೆ ನೀಡುವ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಆಗುವ ಅವಮಾನ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಅತೀರೇಕವಿದೆ. ಕಾವ್ಯನ್ವಯ ಒದಗಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಟದಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿರುವುದು ಕೃತಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಇವನ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಇವನ ಪರವಾಗಿ ವರದಿ ನೀಡಿದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರಾಯ್ ಬಳಸುವ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಅನಗತ್ಯವೆನಿಸುವಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

‘ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್’ ನಂತರ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದರೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ. ಕೊನೆಯ ಪುಟ್ಟ ದೃಶ್ಯವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಇಡೀ ಕ್ರಿಯೆ ಮಿಲಿಟರಿ ಕೋರ್ಟಿನ ಒಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ವಾದ-ಪ್ರತಿವಾದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಯೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸ್ವ. ನಟರು ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನಿಶಕ್ತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗ ನಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ದೃಶ್ಯಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚೂಕಮ್ಮಿ ಇಡೀ ಪ್ರಯೋಗದ ಚೌಕಟ್ಟು ಕೋರ್ಟ್. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ಥಾನ ನಿಲುವು, ಚಲನೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ವಸ್ತುವಿನ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವರ್ಣಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನತೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಸ್ತರೂ ಮಿಲಿಟರಿಯವರಾದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಮವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ, ರಂಗವಿನ್ಯಾಸ, ರಂಗಸಜ್ಜಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಕರಗಳು ಹೆಚ್ಚೂಕಮ್ಮಿ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮರದ ಕುರ್ಚಿ, ಮೇಜು, ಬೆಂಚು, ಸ್ತೂಲು ಮತ್ತು ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೇನೂ ಬಳಸುವಂತಿಲ್ಲ. (ಕೊನೆಯ ಔತಣ ಕೂಟದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿಯೂ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು). ಇಡೀ ಪ್ರಯೋಗ ನಟರ ಅಭಿನಯವನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಮುಖಭಾವ ಮತ್ತು ಅವರು ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ರೀತಿ ಇವುಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲವಾದರೂ ಪ್ರಯೋಗ ವಿಫಲವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ತಂತಿಯ ಮೇಲಿನ ನಡಿಗೆಯಂತಹ ಇಂತಹ ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಷಾ ಗಂಗೂಲಿಯವರು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿ ಬೀಳದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಟನ ಅಭಿನಯದಲ್ಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಗಾಂಭೀರ್ಯಗಳು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿದ್ದವು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕಾದ ನಟರೆಂದರೆ ಸೂರತ್ ಸಿಂಗ್ ಪಾತ್ರಧಾರಿ ಕಾಂತಿಲಾಲ್ ಶ್ರೀಮೋಲ್ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರಾಯ್ ಪಾತ್ರಧಾರಿ ನರೇಂದ್ರ ರಾಯ್.

ಪಠ್ಯವೇ ಒಡ್ಡುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಇನ್ನೆರಡು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಆಹ್ವಾನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತವನ್ನಾಗಲೀ ವಿಶೇಷವಾದ ಬೆಳಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಇವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಔತಣ ಕೂಟದ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ನಟರು ಮಾಡುವ ‘ಗುಸುಗುಸು’ (humming) ಒಂದೇ ಇಡೀ

ಪ್ರಯೋಗದ ಸಂಗೀತ. ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಳಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನಗತ್ಯ ದುಂದುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಲಂಕಾರ ಪ್ರಿಯತೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಬೆಳಕು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಕೇವಲ ಮೆರಗನ್ನು ನೀಡುವ ಅಂಶಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮೀರಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ.

ಕ್ರಿಯಾವನ್ನು ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಮಿಲಿಟರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆಶಾಕಿರಣಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು. ತನ್ನ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತನಗೆದುರಾಗಬಹುದಾದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಸತ್ಯದ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲನಾಗಿರುವ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರಾಯ್ ಮತ್ತು ಇವನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಬದಲಾಗುವ ಸೂರತ್ ಸಿಂಗ್ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಮಿಲಿಟರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಎಂಬುದು ಮರೆಯಲಾಗದ ಸತ್ಯ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯೋಗ ಏಕಮುಖೀ ಧೋರಣೆಗಳಿಂದ ಸೊರಗುವುದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಕರು ತಪ್ಪಿಸಿದರು.

ಮಿಲಿಟರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಎಂದೂ ಹೊರಗೆ ಬರದ ಅವನವೀಯತೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು 'ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್' ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿತು. ಎಲ್ಲೂ ಅಗ್ಗದ ಮನರಂಜನೆಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಭಾವಾತಿರೇಕತೆಯ ಸುಲಭದ ಹಾದಿಗೆ ಹೋಗದೆ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಿತು. ತಾವು ಶೋಷಿತರ ಪರ ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಮಾಡದೆ ತಮ್ಮ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗದ ಒಡಲಿನೊಳಗಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತೆ ಉಷಾ ಗಂಗೂಲಿಯವರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು. ಒಂದು ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗತಂಡ ಘನೋದ್ದಿಶ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಇಷ್ಟು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನೀಡಿತು ಎಂಬುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಂತಸದ ವಿಷಯ.

ಕಾಲಯಾತ್ರೆ

(ರಥಯಾತ್ರೆ)

ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ

ಅನುವಾದ : ಮೀರಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಚನ್ನಕೇಶವ

ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಲದ ಹೊರಗೆ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಮ್ಮಿ ಅಪರಿಚಿತವೇ ಆಗಿ ಉಳಿದಿರುವ ಒಂದು ನಾಟಕ 'ರಥಯಾತ್ರೆ'. ಇದುವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಪ್ರಕಟವಾಗದಿದ್ದ ಈ ಕಿರುನಾಟಕವನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ಮೀರಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಕೇಶವ ಇವರು ಮೂಲ ಬಂಗಾಳಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಜನ ೧ : ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾಲನ ರಥ ಈ ಸಲ ಹೀಗೆ ಒಂದು

ಚೂರೂ ಅಲುಗಾಡದ ಹಾಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದೆಯಲ್ಲಾ!

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಾಲನೇ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಹಾಗಾಗಿದೆ.

ಯಾರದೂ ಏನೂ ತಪ್ಪಾಗಿರಲೇಕೆ. ನಂಗೊತ್ತು, ಆ

ಜೋಯಿಸರೂ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದು.

ಜನ ೨ : ಯಾರದೂ ಏನೂ ತಪ್ಪಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಆ ಮಹಾಕಾಲನಿಗೇ ಸುಸ್ತಾಗಿರೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣ್ತದೆ, ಅವನೇ ಮುಂದೆ ಹೋಗೋಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ.

ಜನ ೩ : ಇದೇನು ಹೇಳಿದ್ದೀಯಪ್ಪಾ? ಅವನೇ ಮುಂದು ಹೋಗೋ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ದಾದ್ರೂ ಏನ್ ನಡೆಯುತ್ತೆ? ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು! ಆ ಹಗ್ಗ ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದೆ ಅಂತ, ಎಷ್ಟೋ ಯುಗಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಜನ ಕೈಯಾರೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದ ಹಗ್ಗ ಹೀಗೆ ಯಾವತ್ತೂ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಬಿಡು.

ಜನ ೩ : ಕಾಲನ ರಥ ಏನಾದ್ರೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಆ ಅಲ್ಲಿಬಿದ್ದಿರೋ ಹಗ್ಗವೇ ನಮ್ಮ ನೇಣಾಗಿ ಬಿಡೋದು ಖಂಡಿತ.

ಜನ ೪ : ಆ ಹಗ್ಗ ನೋಡಿದ್ದರೆ ನಂಗೇ ಭಯವಾಗಿದೆ. ನಾಗರಹಾವೇ ತನ್ನ ಹೆಡೆಬಿಚ್ಚಿ ನಿಂತಿರೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣ್ತದೆ!

ಜನ ೩ : ಹೌದೋದು, ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪನೇ ಅಲುಗಾಡಿರೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣ್ತದೆ!

ಜನ ೧ : ನಾವು ಅದನ್ನ ಅಲುಗಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೋ ಆಗದೆ, ಹೀಗೆ ಅದೇ ಅಲುಗಾಡಿಕೊಳ್ಳೋ

ಆರಂಭಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ ದೇವರೇ ಗತಿ! ಖಂಡಿತಾ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ.

ಜನ ೩ : ಹಾಗೇನಾದ್ರೂ ಆದ್ರೆ, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅನಾಹುತ ಆಗುತ್ತೆ. ಈ ರಥ ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಎದೆಮೇಲೇ ಹೋಗೋದು ಖಂಡಿತ. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಚಕ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದಹಾಗೆ ನಾವೇ ಮಿಣಿಗೆ ಕೈ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಿ. ಈಗ ಏನುಪಾಯ ಸ್ವಾಮೀ?

ಜನ ೧ : ಓ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ! ಚೋಯಿಸರು ಇನ್ನೂ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ!!

ಜನ ೨ : ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ಈ ಪುರೋಹಿತರ ಗುಂಪೇ ಮೊದಲು ಮಿಣಿಹರಿಗೆ ಕೈ ಹಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಲ ಬರೀ ಮಂತ್ರದಲ್ಲೇ ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಾರೇನು!?

ಜನ ೪ : ಆ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಗಲೇ ಮಾಡಿಯಾಯ್ತು. ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಗಿಂತಾ ಮೊದಲೇ ಎದ್ದು ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಲಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಮಹಿಮೆ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಿಂದ ತಾನೆ ಬರ್ಬೇಕು?

ಜನ ೩ : ನನ್ನನ್ನುತ್ತೆ! ಆ ಹಗ್ಗ ಯುಗ ಯುಗಾಂತರಗಳ ನಾಡಿಯಂತೆ ಬಡಿದು ಕೊಳ್ಳಾಯಿದೆ ಅಂತ.

ಜನ ೧ : ಯಾರಾದ್ರೂ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೊ, ಮಹಾಪುರುಷರೊ ಆ ರಥ ಮುಟ್ಟಿದ್ರೆ ಆಗ ಅದು ಕದಲಬಹುದೇನೋ.

ಜನ ೨ : ಹೀಗೆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು, ಮಹಾತ್ಮರು ಬರಾರೇಂತ ಕಾಯ್ದಾ ಕೂತರೆ ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಕಾಲ ಅನ್ನೋದೇ ಬರೋದಿಲ್ಲ, ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿವರೆಗೆ ನಮ್ಮಂತ ಪಾಪಿಗಳಾದ್ರೂ ಏನುಮಾಡೋದು?

ಜನ ೧ : ದೇವರು ಯಾವತ್ತೂ ಪಾಪಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳೊಲ್ಲ.

ಜನ ೨ : ಯಾಕಪ್ಪ ಹಾಗಂತೀಯೆ? ಈ ಜಗತ್ತು ಬರೀ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದಿದ್ರೆ ನಮ್ಮಂತ ಪಾಪಿ ಪರದೇಶಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶನಾದ್ರೂ ಎಲ್ಲಿರಿತ್ತು? ಈ ಸೃಷ್ಟಿ ಇರೋದೇ ನಮಗಾಗಿ, ಅಲ್ಲೋ ಇಲ್ಲೋ ಕೆಲವರು ಮಹಾತ್ಮರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ್ರೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಇರೊಕ್ಕಾಗಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಈ ಮೋಣಕ್ಕೆ ತುದಿಯಿಂದ ಹೀಗೆ ನೂಕಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಡು - ಗುಹೆ ಅಂತ ಸೇರಿಬಿಟ್ಟಾರೆ.

ಜನ ೧ : ಏ ಅಣ್ಣ, ಹಾಗಾದ್ರೆ ನೀನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಚ್ಚು ನೋಡುವ, ರಥ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತೋ, ಇಲ್ಲಾ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ಬೀಳ್ತೀಯೆ ಅಂತ.

ಜನ ೨ : ನೋಡಪ್ಪ, ನಮಗೂ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಿಗೂ ಇದಿಷ್ಟೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ. ಅವರು ಕೆಲವೇ ಮಂದಿ, ನಾವು ಭಾಳಾ ಮಂದಿ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ರಥ ಎಳೆದ್ರೆ ಮುಂದೆ

ಹೋಗೇ ಹೋಗುತ್ತೆ. ಅದರೆ ನಾವು ಒಂದಾಗ್ಗಿಲ್ಲ ರಥ ಮುಂದೆ ಹೋಗ್ಗಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಬರಾರೆ ಬರಾರೆ ಅಂತ ಕಾಯ್ದಾ ಆಕಾಶ ನೋಡ್ತಾ ಕೂತಿಡ್ಬೇವೆ.

ಜನ ೪ : ಏ ತಮ್ಮಗಳ, ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿ ಮಾತಾಡ್ರಪ್ಪ, ಆ ಹಗ್ಗ ಬೇರೆ ಅಲುಗಾಡ್ತೀರೋ ಹಾಗಿದೆ!

ಜನ ೧ : ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಏನಂತ ಹೇಳಿದೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇನು? ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪುರೋಹಿತರುಗಳು ರಥ ಎಳೆಬೇಕು, ಆಮೇಲೆ ರಾಜರು ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ. ಈಗ ಅದೂ ಆಯ್ತು, ಇದೂ ಆಯ್ತು ರಥ ಮಾತ್ರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ರೆ ಮುಂದಿನ ಸರತಿ ಯಾರದ್ದು ಹೇಳಿ?

ಸೈನಿಕರ ಗುಂಪು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಸೈನಿಕ ೧ : ಥೂ..ಥೂ..ತೂ.., ನಾಚಿಕೆಗೇಡು, ಸ್ವತಃ ನಮ್ಮ ರಾಜರೇ ಕೈ ಹಚ್ಚಿದ್ದು ಚೊತೆಗೆ ನಾವು ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಸೈನಿಕರು ಬೇರೆ!! ರಥದ ಚಕ್ರ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಚೂರೂ ಕ್ಲಯ್ ಕ್ಲಯ್ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ.

ಸೈನಿಕ ೨ : ನಾವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಕಣಯ್ಯ, ಶೂದ್ರರ ಹಾಗೆ ಎಮ್ಮೆಗಳಲ್ಲ. ನಾವು ರಥದ ಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಳ್ಳೋರೇ ಹೊರತು, ರಥ ಎಳೆಯೋ ಕೆಲಸ ನಮ್ಮದಲ್ಲ.

ಸೈನಿಕ ೩ : ಹಾಗಾದ್ರೆ ರಥ ಮುರಿಯೋ ಕೆಲಸ ನಮ್ಮದು ಅನ್ನು. ನನಗಂತೂ ಕೊಡಲಿ ತೊಗೊಂಡು ಆ ರಥವನ್ನ ಕಡಿದು ತುಂಡು ತುಂಡು ಮಾಡಿಬಿಡ್ಬೇಕು ಅನ್ನಿಸ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ ಮಹಾಕಾಲನಿಗೆ, ರಥ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕ್ಕಾಗಲ್ಲ ಅಂತ.

ಜನ ೧ : ಓಹೋ ಅಣ್ಣ, ನಿಮ್ಮ ಅಸ್ತ-ಪ್ರತಾಪಗಳಿಂದೇನೂ ರಥ ನಡೆಯೋದಿಲ್ಲ, ಮುರಿಯೋದೂ ಇಲ್ಲಾ. ಆ ಚೋಯಿಸರು ಏನು ಹೇಳ್ತಾರೆ ಗೊತ್ತೇನು?

ಸೈನಿಕ ೧ : ಏನು ಹೇಳ್ತಾರೆ?

ಜನ ೧ : ಹಿಂದೆ ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಅದೆಂತದೂ ಕಾಂಡ ಆಗಿತ್ತಂತೆ, ಅದೇ ಕಾಂಡ ಈಗಲೂ ಆಗ್ತದಂತೆ!

ಜನ ೨ : ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ.... ಅಂದರೆ, ಲಂಕಾದಹನ ಇರಬಹುದು.

ಜನ ೧ : ಅದಲ್ಲ...

ಸೈನಿಕ ೨ : ಹಾಗಿದ್ರೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ಕಾಂಡ!

ಜನ ೧ : ಆ ತರದ್ದೇ ಯಾವುದೂ ಒಂದು ಕಾಂಡ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡೋಕೆ ಶುರುಮಾಡಿದನಂತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮಹಾಕಾಲನಿಗೆ ಭಯಂಕರ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು, ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮದೇವರು ಆ ಶೂದ್ರನ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಮಹಾಕಾಲನನ್ನ

ಶಾಂತಗೊಳಿಸ್ವೇಕಾಯಂತೆ.

ಸೈನಿಕ ೩ : ಈಗಂತೂ ಆ ಭಯ ಇಲ್ಲ ಬಿಡು, ಯಾಕಂದರೆ, ಈಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೂ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ ಇನ್ನ ಆ ಶೂದ್ರರನ್ನಂತೂ ಕೇಳಲೇ ಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಜನ ೧ : ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶೂದ್ರರು ಕದ್ದುಮುಚ್ಚಿನೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಓದುತ್ತಾರಂತೆ! ಹಾಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ 'ನಾವು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲವಾ?' ಅಂತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡ್ತಾರೆ! ಈಗ, ಸ್ವತಃ ಕಲಿಗಾಲವೇ ಅವರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೇಳಿದೆಯಂತೆ 'ನೀವೂ ಮನುಷ್ಯರೇ' ಅಂತ. ರಥ ನಡೀಲಿಲ್ಲಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಲನದ್ದು ಏನು ತಪ್ಪು ಹೇಳಿ? ಹಾಗೆ ನೋಡಿದ್ರೆ ರಥ ಮುಂದೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೇ ವಾಸಿ. ಯಾಕಂದ್ರೆ, ಈಗ ಅದೇನಾದ್ರೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ದೇವರೇ ಗತಿ! ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರನ್ನೂ ಪುಡಿ, ಪುಡಿ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೆ! ಆವಾಗ ಶೂದ್ರರು ಬಂದು, 'ನಾವೂ ಮನುಷ್ಯರು' ಅಂತಾರೆ. ಶಿವ ಶಿವ ಇನ್ನೂ ಏನೇನು ಕೇಳ್ವೆಕಾಗಿದೆಯೋ ದೇವರೇ...

ಸೈನಿಕ ೧ : ಹಾಗಾದರೆ ಶೂದ್ರರು ಶಾಸ್ತ್ರ ಓದ್ತಾರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನೆಲ ಉಳ್ತಾರೆ... ದೇವರೇ..., ಎಂಥಾ ಕಾಲ ಬಂತು!

ಸೈನಿಕ ೨ : ನಡೀರೋ ಎಲ್ಲೂ. ಅವರ ಬಿಡಾರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿಸಿದ್ರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ, ಮನುಷ್ಯರು ನಾವೊ ಅವರೋ ಅಂತ. ನಡಿಯೋ ತೋರಿಯೇಬಿಡುವ.

ಜನ ೨ : ರಾಜನಿಗೆ ಯಾರೊ ಹೇಳಿದ್ರಂತೆ, ಈ ಕಲಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತವೂ ನಡೆಯೋದಿಲ್ಲ, ಶಸ್ತ್ರವೂ ನಡೆಯೋದಿಲ್ಲ. ನಡೆಯೋದು ಒಂದೇ ಅದು 'ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯ' ಅಂತ. ಅದಕ್ಕಾಗೇ ನಮ್ಮ ರಾಜರು ಆ ಬಂಗಾರಸೆಟ್ಟರನ್ನ ಬರೋಕೆ ಹೇಳಿ ಕಳ್ಳಿದ್ದಾರೆ. ಸೆಟ್ಟಿಗಳು ರಥ ಎಳೆದ್ರೆ ಅದು ಮುಂದೆ ಹೋಗೇ ಹೋಗುತ್ತೆ ಅಂತ ಅವರೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ!

ಸೈನಿಕ ೧ : ಶೆಟ್ಟಿ ಏನಾದ್ರೂ ರಥ ಎಳೆದು ಅದು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟೆ ನಾನು ಈ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೇ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊಳೆಗೆಹಾರಿಕೋತೇನೆ.

ಸೈನಿಕ ೨ : ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಡಪ್ಪ, ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳ ಹಿಂದೆನೂ ಆ ಸೆಟ್ಟಿಯ ಕೈ ಅನ್ನೋದು ಇದ್ದೆ ಇರತ್ತೆ. ಆ ಕಾಮನ ಬಾಣನೂ ಸೆಟ್ಟಿಯ ಕೈ ತಾಗಿದ್ರೇನೇ (ಮೀಟಿದ್ರೇನೇ) ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಎದೆಗೆ ನಾಟೋದು. ಮೇಲಾಗಿ ಆ ಬಾಣಗಳು ತಯಾರಾಗೋದು ಸೆಟ್ಟಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ?

ಸೈನಿಕ ೩ : ಅದೇನೊ ನಿಜ ಅನ್ನು. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೆಟ್ಟರು ಯಾವಾಗಲೂ ರಾಜನ ಹಿಂದೆನೇ ತಾನೆ ಇರಬೇಕು ?

ಸೈನಿಕ ೧ : ಹಾಗೆ, ಹಿಂದೆ ಅವರಿದ್ದರೆ ಇರಲಿ ಬಿಡು, ಎಡ ಬಲಕ್ಕಂತೂ ನಾವೇ ಇರ್ದೀವಲ್ಲ. ನಮಗೆ ತಾನೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಇರೋದು.

ಸೈನಿಕ ೩ : ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗೋವರನ್ನ ತಳ್ಳಿ ನಡೆಸೋದು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವರಲ್ಲವೇನು ?

ಧನಿಕ ಬಂಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಸೇವಕರು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಸೈನಿಕ ೧ : ಯಾರಪ್ಪ ಇವರೆಲ್ಲಾ ?

ಸೈನಿಕ ೨ : ಅಹಾ! ಅವರ ಬೆರಳಿನ ವಜ್ರದ ಉಂಗುರದಿಂದ ಆ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣಗಳು ಫಳ ಫಳಾಂತ ಹೊಳೆದು ಹಾರಿ ಹಾರಿ ನನ್ನ ಮೇಲೇ ಬೀಳುತ್ತಾ ಇವೆ!!

ಸೈನಿಕ ೩ : ಅವರು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರೋ ಆ ಚಿನ್ನದ ಸರ ಒಳ್ಳೆ ಸರಪಳಿಯ ಹಾಗೆ ಕಾಣ್ತದೆಯಲ್ಲಾ! ಯಾರು ಇವರು ?

ಜನ ೧ : ಇವರು ನಮ್ಮ ಬಂಗಾರ ಶೆಟ್ಟರ ಕಡೆಯವರು. ಆ ಬಂಗಾರದ ಸರಪಳಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾಲನ ರಥವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಅದು ಚಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಸೈನಿಕ ೧ : ನೀವೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಯ್ಯ ?

ಸೇವಕ ೧ : ಮಹಾರಾಜರು ನಮ್ಮ ಧಣಿ ಬಂಗಾರ ಶೆಟ್ಟರನ್ನ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರು ಎಳೆದರೂ ಅಲುಗಾಡದ ಈ ರಥ ನಮ್ಮ ಧಣಿಗಳು ಎಳೆದರೆ ಚಲಿಸುತ್ತೆ ಅಂತ ಅವರೆಲ್ಲರ ಆಶಯ.

ಸೈನಿಕ ೨ : ಅಗ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಂದ್ರೆ ಯಾರಪ್ಪಾ ? ಮತ್ತೆ ಈ ಆಶಯ ಬೇರೆ!!

ಸೇವಕ ೨ : ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ನಡೆಯುತ್ತೆ' ಅನ್ನೋದಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಬಂಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿಯವರ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲೇನಪ್ಪ ?

ಸೈನಿಕ ೧ : ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಈ ಖಡ್ಗ ನಡೆಯೋದು ನಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹೊರತು ನಿಮ್ಮ ಬಂಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿಯ ಕೈಯಿಂದಂತೂ ಅಲ್ಲ.

ಸೇವಕ ೩ : ಆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯನ್ನ ನಡೆಸೋರು ಯಾರು ? ಅದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೇನು ?

ಸೈನಿಕ ೧ : ಸುಮ್ಮನಿರು, ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ.

ಸೇವಕ ೨ : ನಾವು ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕೇನು ? ಈಗ ಭೂಮಿ ಆಕಾಶದ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿ ಮೊಳಗಿರೋದು ನಮ್ಮ ದನಿಗಳೇ. ಅದು ಗೊತ್ತಿದೆಯೇನು ?

ಸೈನಿಕ ೧ : ನಿಮ್ಮ ದನಿ! ಗೊತ್ತೆ? ಈ ಖಡ್ಗ ರ್ಪುಳಪಿಸಿದರೆ ಸಾಕು 'ಝೇಂಕಾರ'
ನಾದ ಮಾಡುತ್ತೆ...

ಸೇವಕ ೨ : ನಮ್ಮ ಆ ಖಡ್ಗ ಹೊರಡಿಸೋ ಝೇಂಕಾರ ನಾದ, ಸಂತೆಯಿಂದ ಸಂತೆಗೆ
ಹೋದರೂ ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳೋದು ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆಯೇ.

ಜನ ೧ : ಓಯ್ ಅಣ್ಣ, ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಮಾಡಿ ಗೆಲ್ಲೋಕೆ ಸಾಧ್ಯೇನು? ಅದು
ನಿನ್ನಿಂದಾಗೊಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೋ.

ಸೈನಿಕ ೧ : ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ!!?

ಜನ ೧ : ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಖಡ್ಗವನ್ನ ಒಂದ್ನಲ ನೋಡಿಕೋ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ.
ಅದು ಯಾರ ಮನೆ ಉಪ್ಪು ತಿಂದಿದೆ, ಯಾರ ಹತ್ತರ ಉಂಡಿದೆ ಅಂತ.

ಸೇವಕ ೧ : ರಥವನ್ನ ಎಳೆಯೋದಿಕ್ಕೆ ಆ ನರ್ಮದಾ ತಟದ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನ
ಕರೆಸಿದ್ದರಂತಲ್ಲ, ಅದೇನಾಯ್ತು?

ಸೇವಕ ೨ : ಓ ಅದಾ, ನಂಗೊತ್ತು - ಅವರೆಲ್ಲರು ಸೇರಿ ಗುರುಗಳನ್ನ ಕರೆತರೋಕೆ
ಅಂತ ಗುಹೆ ಹತ್ರ ಹೋದಾಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪದ್ಮಾಸನದೊಳಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕಾಲು
ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಅಂಗಾತ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅವರನ್ನ ಧ್ಯಾನದಿಂದ
ಎಚ್ಚರಿಸಿದರೂ ಮರಗಟ್ಟಿಹೋಗಿದ್ದ ಅವರ ಕಾಲನ್ನ ಮಾತ್ರ ಪದ್ಮಾಸನದಿಂದ
ಬೇರ್ಪಡಿಸೋಕೆ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಜನ ೧ : ಪಾಪ, ಇದರಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀಚರಣ'ದ ತಪ್ಪೇನು? ಅರುವತ್ತೆದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ
ಅವರು ಒಂದು ಚೂರೂ ಕದಲಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ಆಮೇಲೆ, ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಏನಂದರು?

ಸೇವಕ ೨ : ಏನಂತಾರೆ? ಅವರಾಗಲೇ 'ಜಿಡ್ಡೆ ಚಂಚಲ' ಅಂತ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆ
ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಹಾಗೂ ಏನನ್ನೋ ಅವರು ಗೊಟರ್ ಗೊಟರ್
ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನ ಯಾರು ಯಾರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟಾಗುತ್ತೋ ಅಷ್ಟೆಷ್ಟು ಅರ್ಥ
ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಸೇವಕ ೧ : ಆಮೇಲೆ?

ಸೇವಕ ೨ : ಮೇಲೇನು? ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಎಡಮುರಿ ಹಾಕಿ ಅವರನ್ನ ರಥದ ಹತ್ತಿರ
ತಂದರು. ಅವರು ರಥ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ರಥದ ಚಕ್ರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಕುಸಿದುಹೋಯ್ತು!

ಸೇವಕ ೧ : ಓಹೊ! ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯೊಳಗೆ ತಾವೇ ಮುಳುಗಿಹೋಗೋ
ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ರಥವನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರೇನು?

ಸೇವಕ ೨ : ಅರವತ್ತೆದು ವರ್ಷಗಳ ಅವರ ಉಪವಾಸ ಭಾರದಿಂದಾಗಿ ರಥದ ಚಕ್ರವೇ
ಕುಸಿದು ಹೋಯ್ತು! ನಾವುಗಳು ಏನಿದ್ದೂ ಒಂದು ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದರೆ
ಸಾಕು ನಾವೇ ಕುಸಿದು ಹೋಗ್ತೇವೆ.

ಜನ ೧ : ಉಪವಾಸದ ಭಾರ ಹಾಗಿರಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಹಂಕಾರದ ಭಾರ ಏನೂ ಕಡಿಮೆ
ಇದೆಯಾ?

ಜನ ೨ : ಅದರ ಭಾರ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಪುಡಿಪುಡಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತೆ. ಇವತ್ತೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ
ನೋಡುತ್ತಿರು, ನಿಮ್ಮ ಬಂಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿರು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತ.

ಸೇವಕ ೧ : ಏನಯ್ಯ ಗೊತ್ತಾಗೋದು? ಮಹಾಕಾಲನ ಪ್ರಸಾದದ ಖರ್ಚಿಗೆ ಹಣ
ಯಾರು ಕೊಡ್ತಾರೆ? ನಮ್ಮ ಬಂಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿರಲ್ಲವೇನು? ಅವರೇನಾದರೂ ಅದನ್ನ
ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟೋ - ಮುಗಿತು. ಮಹಾಕಾಲ ಅಲುಗಾಡೋದೂ, ನಿಂತಿರೋದೂ
ಎರಡೂ ಒಂದೇ. ಮೊದಲು ಹೊಟ್ಟೆ ನಡೆದರೆ ಅಲ್ಲವಾ ಸ್ವಾಮಿ, ಎಲ್ಲಾ
ನಡೆಯೋದು?

ಮಂತ್ರಿ, ಬಂಗಾರ ಶೆಟ್ಟಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶೆಟ್ಟಿ : ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ನನ್ನನ್ನ ಯಾಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿದಿ?

ಮಂತ್ರಿ : ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾದ್ರೂ, ಏನಾದ್ರೂ ಅನಾಹುತ ಆದಾಗಲೇ ತಾನೆ ನಿಮ್ಮನ್ನ
ಕರೆಸೋದು!

ಶೆಟ್ಟಿ : ಸಮಸ್ಯೆ ಹಣದ್ದಾದರೆ ಅದನ್ನ ನಾನು ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಈಗ ಬಂದಿರೋ
ಸಮಸ್ಯೆ...

ಮಂತ್ರಿ : ...ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾಲನ ರಥ ಯಾರು ಎಳೆದರೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗದೆ
ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿರೋ ವಿಷಯ ನಿಮಗೆ...

ಶೆಟ್ಟಿ : ...ಗೊತ್ತಿದೆ, ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನ....

ಮಂತ್ರಿ : ...ಪುರೋಹಿತರುಗಳು ಮಾಡಿದ್ದು. ಹೌದು, ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶ್ರಮದಿಂದ
ಗಳಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರಭೆಯಿಂದಾಗಿ ರಥವನ್ನೂ, ತಮ್ಮನ್ನೂ ನಡೆಸಿದ್ದು. ಆದರೆ
ಈಗ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈಗ
ಅವರಿಂದೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಶೆಟ್ಟಿ : ಹಿಂದೆ ರಾಜ, ಮಂತ್ರಿ, ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ರಥವನ್ನ ಎಳೆತಿದ್ದಾಗ ಏನೂ ಬಾಧೆ
ಇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ನಾವಾಗ ಚಕ್ರದ ಕೀಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು ಅಷ್ಟೆ,
ಮಿಣಿಯನ್ನೆಂದೂ ಕೈಯಾರೆ ಎಳೆದಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರಿ : ನೋಡಿ ಶೆಟ್ಟರೇ, ಈ ರಥಯಾತ್ರೆ ಅನ್ನೋದು ನಮಗೇನು ಒಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಯಹಾಗೆ. ತಂದೆ ಮಹಾಕಾಲನ ರಥ ಯಾರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಚಲಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅವರ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಜಗತ್ ಸಂಸಾರ ಅನ್ನೋದು ನಡೆಯುತ್ತೆ ಅನ್ನೋದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರವಾಣ. ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ ಪುರೋಹಿತರುಗಳೇ ಮುಂದಾಳುಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ರಥದ ಮೀನೆಯನ್ನ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೇ ನಿದ್ರೆಯಿಂದಿದ್ದ ಸಿಂಹದ ಹಾಗೆ ಘರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಧಡಭಡಾಂತ ಓಡತಿಸ್ತು. ಈಗ, ಯಾವ ಸದ್ದೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇರೋದು ನೋಡಿದ್ರೆ ಶಾಸ್ತ್ರ-ಶಸ್ತ್ರಗಳೆರಡೂ ಅರ್ಥ ಕಳಕೊಂಡಿವೆ ಅಂತ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥ ನೀಡುವ ಸರದಿ ನಿಮ್ಮದು, ನಿಮ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ ಕೈಗಳೇ ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಇರಬಹುದು.

ಶೆಟ್ಟಿ : ಆಯ್ತು, ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಕಡೆಯವರು ಅದಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಲಿ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ರಥ ಅಲುಗಾಡುತ್ತ ಅಂತಾದರೆ ಆಗ ನಾನು ಕೈ ಹಾಕತೀನಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾಕೆ ಎಲ್ಲರ ಎದುರಲ್ಲಿ...

ಮಂತ್ರಿ : ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮಾನ ಯಾಕೆ? ಈಗಾಗಲೇ ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿರೋ ಜನರು, ರಥ ಏನಾದ್ರೂ ದೇವಸ್ಥಾನದವರೆಗೂ ಬರದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ಯಾರೂ ನೀರೂ ಮುಟ್ಟೋದಿಲ್ಲ ಅಂತಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ರಥ ನಡೀಲಿಲ್ಲಂತಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಚಿಕೆ ಏನು ಬಂತು? ಪುರೋಹಿತರು, ರಾಜರು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನ ಜನ ಈಗಾಗಲೇ ನೋಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶೆಟ್ಟಿ : ರಾಜರು, ಪುರೋಹಿತರುಗಳೆಲ್ಲಾ ಲೋಕನಾಯಕರು ಸ್ವಾಮೀ, ನಾನು ಕೇವಲ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ ಅಷ್ಟೆ. ಜನರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೇರೇನೇ, ನಾನು ಬೇರೇನೇ. ಈಗ ರಥ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆ, ಓಡಿದ್ರೆ ಭಯ. ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟದ ಫಲವನ್ನಾಗಲಿ, ಪ್ರಯತ್ನದ ಧೈರ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಯಾರೂ ಸಹಿಸೋದಿಲ್ಲ. ನೀವೂ ಕೂಡ ನಾಳೆ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನ ನಾಶ ಮಾಡೋ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸ್ತೀರಿ.

ಮಂತ್ರಿ : ನೀವು ಹೇಳೋದು ನಿಜವೇ ಆದರೂ...ಶೆಟ್ಟರೇ, ರಥ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲೇ ಬೇಕು. ಇನ್ನು ತಡಮಾಡಿದರಂತೂ ಇಡೀ ಜನಸ್ತೋಮವೇ ರೊಚ್ಚಿಗೆಳೆದ್ದೆ.

ಶೆಟ್ಟಿ : ಆಗಲಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ನಾನು ಮಾಡ್ತೀನಿ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಫಲಕಾರಿಯಾದರೆ ಆ ಅಪರಾಧವನ್ನ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.

ತನ್ನ ಜನರ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ

ಹೇಳಪ್ಪ, ಎಲ್ಲೂ ಹೇಳಿ. ಸಿದ್ದಿರಸ್ತು!

ಎಲ್ಲರು : ಸಿದ್ದಿರಸ್ತು! ಸಿದ್ದಿರಸ್ತು!!

ಶೆಟ್ಟಿ : ಹೇಳಿ, ಸಿದ್ದಿದೇವಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ!!

ಎಲ್ಲರು : ಸಿದ್ದಿದೇವಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ!!

ಶೆಟ್ಟಿ : ಅಯ್ಯಪ್ಪ, ಈ ಹಗ್ಗ ಎತ್ತೋದಿಕ್ಕೇ ಆಗ್ತಿಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಎಳೆಯೋದು ಏನು ಬಂತು? ಈ ಮಹಾಕಾಲನ ರಥದ ಹಾಗೆ ಈ ಹಗ್ಗವೂ ಭಾರವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ!! ಇದನ್ನ ಹೊರೋದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ.

ತಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ

ಬನ್ನಪ್ಪ, ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರೇ ಕೈ ಹಚ್ಚಿ, ಆ ಲೆಕ್ಕಿಗರಲ್ಲಿ?...

ಕೋಶಾದ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ? ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ.. ಹೇಳಿ ಸಿದ್ದಿರಸ್ತು! ಎಳಿರಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿ ಸಿದ್ದಿರಸ್ತು!! ಜೋರಾಗಿ ಹೇಳಪ್ಪ, ಸಿದ್ದಿರಸ್ತು!!! ಉಸ್ಸಪ್ಪಾ,, ಇಲ್ಲಪ್ಪ...ಇನ್ನ ಆಗೊಲ್ಲ , ಈ ಹಗ್ಗ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಮರಗಟ್ಟುತ್ತಿದೆ.

ಎಲ್ಲರೂ : ಥೂ...ಥೂ.. ತು..ತೂ...

ಸೈನಿಕ ೧ : ಸದ್ಯ ನಮ್ಮ ಮರ್ಯಾದೆ ಉಳಿತು!

ಶೆಟ್ಟಿ : ಅಪ್ಪ ಮಹಾಕಾಲ, ನಿನಗೆ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ವಂದನೆಗಳು ಕಣಪ್ಪ. ನೀನು ಅಲ್ಲಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತು ತುಂಬಾ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಿ. ನೀನೇನಾದ್ರೂ ಮುಂದೆ ನಡೆದಿದ್ದಿದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಕೆಳಗೇ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ನಾವು ಜಜ್ಜಿ ಹೋಗ್ತಿದ್ದೆ.

ಲೆಕ್ಕಿಗ : ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪನಾದ್ರೂ ನಮ್ಮ ಮರ್ಯಾದೆ ಬೆಳೆತಿಸ್ತು. ಈಗ ಅದಕ್ಕೂ ಧಕ್ಕೆ ಬಂತಲ್ಲ ದೇವರೆ.

ಶೆಟ್ಟಿ : ನೋಡಪ್ಪ, ಇಷ್ಟು ದಿನ ನಾವು ಮಹಾಕಾಲನ ರಥದ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವರು. ಈಗ ರಥದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಂಕಟಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಇನ್ನು ರಥ ನಡೆಸೋಕ್ಕಾಗುತ್ತೇಂತ ಸಾಬೀತಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿನೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲೇ ನೆಟ್ಟು, ನಮಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ಹಂಗಾಗುತ್ತೆ. ಕೇಳಿಸ್ತಿದೆಯೇನು? ಸುತ್ತಲೂ ಜನ ಆಗಲೇ ಹಲ್ಲು ಮಸೀತಿದಾರೆ.

ಸೈನಿಕ ೧ : ಈ ಹಿಂದೆ ಏನಾದ್ರೂ ನಿಮಗೆ ಈ ಗತಿ ಬಂದಿದ್ದಿದ್ರೆ ನಾನೇ ನಿಮ್ಮ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಶೆಟ್ಟಿ : ಹಾಗಿದ್ದ ನೀನೀಗ 'ನಿರುದ್ಯೋಗಿ' ಅನ್ನು, ಮಾಡೋಕೆ ಒಂದು ಕೆಲಸವೂ ಇಲ್ಲದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ!!

ಸೈನಿಕ : ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಮುಟ್ಟೋ ಧೈರ್ಯ ಯಾರಿಗಿದೆ ಹೇಳಿ? ಇದರಿಂದ

ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾಲನಿಗಿದ್ದ ಮರ್ಯಾದೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಶೆಟ್ಟಿ : ನಿಜ ಹೇಳಿಬಿಡ್ಲೇನು ? ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮನ್ನ ಮುಟ್ಟೋ 'ಧೈರ್ಯ' ನಿಮಗಿದ್ದಾಗಲೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ದಿಯಾಗಿದ್ದಿ. ಈಗ ನಮಗೇ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡೋದು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಅದೇ ಕಂಟಕವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಯಾಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಯೋಚಿಸ್ತಾ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಲ್ಲ ?

ಮಂತ್ರಿ : ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತಲ್ಲಾ ಅಂತ. ಇನ್ನು ಯಾವ ದಾರಿ ಉಳಿದಿದೆ ಅಂತ ಯೋಚನೆ.

ಶೆಟ್ಟಿ : ಅದಕ್ಕಾಕೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ಬೇಕು ? ನಿಮ್ಮ ಉಪಾಯಗಳು ಸರಿಹೊಂದದೆ ಇದ್ದರೆ ಮಹಾಕಾಲನೇ ತನ್ನ ಸ್ವಂತದ ಉಪಾಯ ಹುಡುಕುತ್ತಾನೆ ನೋಡಿರಿ. ಮುಂದೆ ಹೋಗ್ಬೇಕು ಅನ್ನೋದು ಅವನಿಗೇ ಬಿಟ್ಟದ್ದೇ ಹೊರತು ನಮಗಲ್ಲ. ಅವನು ಒಂದು ಸಲ ಕರೆದರೆ ಸಾಕು! ಅವನ ವಾಹನಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಓಡಿ ಬರುತ್ತೆ. ಇವತ್ತು ನೀವು ಯಾರನ್ನು ಗಣನೆಗೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೋ ನಾಳೆ ಅವರೇ ಗಮನಾರ್ಹರಾಗಿಬಿಡಬಹುದು! ಬನ್ನಪ್ಪ ಬನ್ನಿ, ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಲೆಖ್ಪದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಚೋಪಾನ ಮಾಡೋಣ. ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ತಿಚೋರಿಗಳು ಭದ್ರವಾಗಿವೆ ತಾನೆ ? ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ.

ಧನಿಕ ಶೆಟ್ಟಿ, ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಲೆಖ್ಪಿಗ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರ
ನಿರ್ಗಮನ. ಬೇಹುಗಾರನ ಆಗಮನ

ಬೇಹುಗಾರ : ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ಮಂತ್ರಿಗಳೇ! ಆ ಶೂದ್ರರ ಬಿಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ಏನೋ ಭಾರೀ ಕೋಲಾಹಲ ಶುರುವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಮಂತ್ರಿ : ಕೋಲಾಹಲ!? ಯಾಕೆ ಏನಾಯ್ತು ?

ಬೇಹುಗಾರ : ಆ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಈ ಕಡೆಗೇ ಓಡಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಪ್ಪನ ರಥವನ್ನು ನಾವು ನಡೆಸಬೇಕೆ ಅಂತಿದಾರೆ.

ಎಲ್ಲರೂ : ಹಾಂ! ಇದಂಥಾ ಮಾತು ? ನಾವು ಹಗ್ಗ ಮುಟ್ಟೋದಕ್ಕೂ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ.

ಬೇಹುಗಾರ : ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ, ಅವರನ್ನು ಯಾರು ನಿಲ್ಲಿಸೋಕಾಗುತ್ತೆ! ?

ಸೈನಿಕರು : ಅದಕ್ಕೆ ನಾವಿದ್ದೇವೆ.

ಬೇಹುಗಾರ : ನೀವೆಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದೀರಿ ಮಹಾ!? ಅವರನ್ನು ನೀವು ಕೊಲ್ಲಾನೇ ಹೋದರೂ ನಿಮ್ಮ ಖಡ್ಗವೇ ಸವೆದು ಹೋಗುತ್ತೆ! ರಥವನ್ನೇ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹರಿಸಿದರೂ ಮಿಕ್ಕಿ ತೀರುವಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ ಅವರು... ಯಾಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ

ಹಾಗೆ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಲ್ಲಾ ?

ಮಂತ್ರಿ : ನನಗೆ ಅವರು ತಂಡೋಪತಂಡವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನೋ ಭಯ ಇಲ್ಲ.

ಬೇಹುಗಾರ : ಮತ್ತೆ ಯಾವುದರ ಭಯ ಸ್ವಾಮಿ ?

ಮಂತ್ರಿ : ಈ ರಥವನ್ನು ನಡೆಸೋಕೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಅನ್ನೋದು...

ಸೈನಿಕರು : ಏನು ? ಮಹಾಕಾಲನ ರಥವನ್ನು ಅವರು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆಯೆ ? ಏನು ಸ್ವಾಮಿ ಮಾತು, ಕಲ್ಲೇನಾದ್ರೂ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ತೇಲಿದೆಯೇ ?

ಮಂತ್ರಿ : ಈ ಕೆಲಸ ಅವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಕಾಲನ ಹೊಸ ವಿಧಿ ನಿಯಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು ಎಂದರ್ಥ. ಆಳದೊಳಗಡೆ ಇರೋದು ಮೇಲೆ ಬಂದಾಗಲೇ ಪ್ರಳಯವಾಗೋದು. ಭೂಕಂಪನ ಆಗೋವಾಗ ಭೂಮಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗೋ ತಳಮಳ ಭಯಂಕರವಾಗಿರುತ್ತೆ! ನಿಗೂಢವಾಗಿರುವುದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಯುಗಾಂತರದ ಸೂಚನೆ.

ಸೈನಿಕರು : ಅದರಿಂದ ನಮಗೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ನೀವು ನಮಗೆ ಆದೇಶ ಕೊಡಿ.

ಮಂತ್ರಿ : ನಿಮ್ಮ ಶೌರ್ಯ ಪ್ರತಾಪಗಳು ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವನ್ನೇ ಭಯದ ನೆರಳಿಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ನೀವು ಹಠಮಾಡಿ ಖಡ್ಗಗಳಿಂದ ಬೇಲಿಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದರೂ ಈ ಮಹಾಕಾಲನ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೇಹುಗಾರ : ಹಾಗಾದರೆ ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಅದನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಿ.

ಮಂತ್ರಿ : ಅವರನ್ನು ತಡೆಯದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಕೆಲಸ. ಹಾಗೊಮ್ಮೆ ತಡೆದು ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಡ್ಡಿ ಕೊಂಡರೆ ಮುಗಿತು, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೂ ರಕ್ಷಿಸೋದಿಕ್ಕಾಗಲ್ಲ.

ಸೈನಿಕರು : ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರೋದಿಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ನಾವು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿರಬೇಕೆ ?

ಬೇಹುಗಾರ : ಆಗೋ! ಅವರು ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿರು!!

ಮಂತ್ರಿ : ಸದ್ಯ ನೀವು ಏನೂ ಮಾಡಬೇಡಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿರಿ.

ಶೂದ್ರರ ತಂಡವೊಂದರ ಪ್ರವೇಶ

ಮಂತ್ರಿ : (ಶೂದ್ರರ ನಾಯಕನಿಗೆ) ಬನ್ನಿ ನಾಯಕರೇ, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನ ನೋಡಿ ನಮಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯ್ತು.

ನಾಯಕ : ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ನಾವು ಅಪ್ಪನ ರಥ ನಡೆಸೋಕೇಂತ ಬಂದಿದ್ದೀವಿ.

ಮಂತ್ರಿ : ಇದುವರೆಗೂ ನೀವೇತಾನೆ ಅವನ ರಥವನ್ನ ನಡೆಸಿದವರು. ನಾವುಇದ್ದದ್ದು ಬರೀ ನೆಪಕ್ಕೆ ಅನ್ನೋದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ?

ನಾಯಕ : ಇಷ್ಟು ದಿನ ರಥ ನಮ್ಮ ಮೇಲೇ ಹರಿದು ನಾವು ಚಕ್ರದ ಕೆಳಗೆ ತುಳಿಸಿಕೊಂಡ್ವಿ, ಆದರೆ ಈ ಸಲ ಅಪ್ಪ ನಮ್ಮನ್ನ 'ಬಲಿ' ಅಂತ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರಿ : ಅದನ್ನ ನಾನೇ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದೇನೆ. ಇವತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗಿನಿಂದಲೂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಚಕ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಉರುಳುತ್ತಿದ್ದಿ, ಆದರೆ ಅವನ ಚಕ್ರ ಒಂದು ಚೂರೂ ತನ್ನ ಹಸಿವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಅಲುಗಾಡದ ಆ ಚಕ್ರದ ಸ್ವಭಾವ ನನ್ನನ್ನು ಭಯಗೊಳಿಸಿದೆ.

ನಾಯಕ : ಈ ಸಲ ಮಾಕಾಲ, ನಮ್ಮಪ್ಪ, ನಮ್ಮನ್ನ ರಥದಕೆಳಗೆ ಮಲಗೋದಿಕ್ಕೆ ಕರೆದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ರಥದ ಮಿಣಿಯನ್ನ ಎಳೆಯೋದಕ್ಕೆ ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಪೂಜಾರಿ : ಹೌದೇನು ? ಅದು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೋ !

ನಾಯಕ : ಅದು ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೋ, ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಇದೊಂದು ಗುಸು ಗುಸು ಸುದ್ದಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ! ಹೆಂಗಸರು, ಗಂಡಸರು, ಮುದುಕರು, ಮಕ್ಕಳು - ಎಲ್ಲಾ 'ನಮ್ಮಪ್ಪ ನಮ್ಮನ್ನ ಕರೀತಿದ್ದಾನೆ' ಅಂತಲೇ ಹೇಳಿದಾರೆ.

ಸೈನಿಕ ೧ : ಅದು ರಕ್ತ ಕೊಡೋದಿಕ್ಕೆ.

ನಾಯಕ : ಇಲ್ಲ, ಹಗ್ಗ ಎಳೆಯೋದಿಕ್ಕೆ.

ಪೂಜಾರಿ : ನೋಡಪ್ಪ, ನೋಡು ಯೋಚನೆ ಮಾಡು. ಈ ಇಡೀ ಸಂಸಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ರಥವನ್ನು ಎಳೆಯೋರು.

ನಾಯಕ : ಐನೋರೇ, ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ಇಡೀ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸಿರೇನು ?

ಪೂಜಾರಿ : ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕಾಲ ಕೆಟ್ಟಿದೆ ಅನ್ನು, ಎಷ್ಟಾದರೂ ನಾವು ಬಾಹ್ಯ ಣರು ತಾನೆ ?

ನಾಯಕ : ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ನೀವು ? ನೀವು ಈ ಸಂಸಾರ ನಡೆಸಿರೇನು ?

ಮಂತ್ರಿ : ಸಂಸಾರ ಅಂದ್ರೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಯೇ ತಾನೆ ಆಗಿರೋದು ? ನೀವು ನಿಮ್ಮ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರೀ; ನಾವು ಚಾಲಾಕಿಗಳು. ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದೇವೆ ಅಂತ ಹೇಳಿಲ್ಲವೇ. ನಿಮ್ಮನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಹಾ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದೇವೆ ?

ನಾಯಕ : ನಾವು ಅದೆಷ್ಟೇ ಜನ ಇರಲಿ, ಆದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಹೇಗೆ ಬದುಕಿರೀ ?

ಮಂತ್ರಿ : ಹೌದೌದು, ಅದೇನೋ ನಿಜಾನೆ.

ನಾಯಕ : ನಿಮಗೆ ಅನ್ನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡೋದು ? ನಾವೇ ತಾನೇ ? ನೀವು ಅದನ್ನೇ ತಾನೆ ತಿಂದು ಬದುಕಿರೋದು. ನಿಮ್ಮ ದೇಹದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನ ನೇಯೋರೂ ನಾವೇ ಅಲ್ಲೇನು ?

ಸೈನಿಕ : ಎಲ್ಲ ಹಾಳಾಯ್ತು ! ಇಷ್ಟು ದಿನ ನಮ್ಮನ್ನೇ ಅನ್ನದಾತರು ಅನ್ನುತಿದ್ದವರು ಈಗ ಎಲ್ಲಾ ವಿರುದ್ಧ ಹೇಳಿದಾರಲ್ಲ ! ಇನ್ನು ಸಹಿಸೋಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರಿ : ಸುಮ್ಮನಿರು !! ನಾಯಕರೇ, ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಕಾಯ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು ನಿಮಗಾಗಿಯೆ. ಮಹಾಕಾಲನ ವಾಹನರು ನೀವೆ ಅನ್ನೋದು ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದೇನು ? ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತೇವೆ.

ನಾಯಕ : ಬನ್ನಪ್ಪಾ ಬನ್ನಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಬನ್ನೋ... ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಈ ಹಗ್ಗ ಎಳೆಯೋಕೆ ಬನ್ನಿ. ಇದ್ದರೂ ಸತ್ತರೂ ನಾವು ಅಪ್ಪನ ರಥವನ್ನ ನಡೆಸೇ ತೀರೋಣ.

ಮಂತ್ರಿ : ಆಗಲಿ ಆಗಲಿ, ಆದರೆ ಸಾವಕಾಶ. ಇದುವರೆಗೂ ರಥ ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ತಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಹರೀಬಾರದು ಅಷ್ಟೆ.

ನಾಯಕ : ಆ ಕೆಲಸವನ್ನ ಆ ರಥದ ಸಾರಥಿಯೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಾನೆ ಬಿಡಿ. ನಾವು ಕೇವಲ ಅವನ ವಾಹನರು ಅಷ್ಟೆ. ಅಂಥ ವಿಷಯ ನಮಗೆ ಹೇಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ !? ಬನ್ನಪ್ಪ ಎಲ್ಲರೂ ಬನ್ನಿ, ಅಗೋ ! ನೋಡಿ ಆ ಕಲಶದ ಮೇಲಿನ ಬಾವುಟ ಆಗಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಹಾರಾಡ್ತಾ ಇದೆ. ಅದು ಅಪ್ಪ ಕೊಡ್ತಿರೋ ಸೂಚನೆ. ಹೆದರಬೇಡಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಬನ್ನಿ.

ಪುರೋಹಿತ : ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ,, ಹಗ್ಗವನ್ನ ಮುಟ್ಟೇಬಿಟ್ಟರು...ಛೀ...ಛೀ...ಛೀ...

ಜನ : ಅಯ್ಯೋ!.. ಎಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಯ್ತಲ್ಲಾ !!

ಪುರೋಹಿತ : ಎಲ್ಲರೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಿ, ಕೃದ್ಧ ಮಹಾಕಾಲನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನ ನೋಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗ್ತೀರಿ.

ಸೈನಿಕ : ಅದೇನದು ? ಗಾಲಿ ಉರುಳಿದ ಶಬ್ದವೋ ಅಥವಾ ಆಕಾಶದಿಂದ ಹೊರಟ ಚಿತ್ತಾರವೋ !!

ಪುರೋಹಿತ : ಇಲ್ಲ ಇದು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಾ.

ಜನರು : ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲುಗಾಡಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು ಅಲ್ವ ?!

ಸೈನಿಕ : ಹೌದೌದು, ಅಗೋ ! ಧೂಳು ಮೇಲೇರಿದೆ... ಅನ್ಯಾಯ, ಘೋರ ಅನ್ಯಾಯ.

ರಥ ಚಲಿಸುತ್ತಿದೆ, ಇದು ಮಹಾಪಾಪ...

ಶೂದ್ರರು : ಮಹಾಕಾಲನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ!! ಜಯವಾಗಲಿ!!!

ಪುರೋಹಿತ : ಅಯ್ಯೋ, ಇದೇನಾಯ್ತು ?

ಸೈನಿಕ : ಪುರೋಹಿತರೇ ನಮಗೆ ನೀವಾದರೂ ಅಜ್ಜಿ ಕೊಡಿ, ನಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಆ ಅಪವಿತ್ರ ರಥವನ್ನು ತಡೀತೇವೆ.

ಪುರೋಹಿತ : ಆಜ್ಜಿ! ಆಜ್ಜಿ ಕೊಡೋ ಧೈರ್ಯ ನನಗೆಲ್ಲಿದೆ? ಆ ಭಗವಂತ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಕುಲಗಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ನನ್ನ ಆಜ್ಜಿಯಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನು ?

ಸೈನಿಕ : ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಸಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಪುರೋಹಿತ : ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಎಸೆದುಬಿಡ್ತೇವೆ.

ಜನ : ನಾವೂ ಈ ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿಬಿಡೋಣ ಬನ್ನಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳೇ, ನೀವು ಏನು ಮಾಡ್ತೀರಿ ?

ಮಂತ್ರಿ : ನಾನು ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಗ್ಗ ಎಳೆಯೋಕೆ ಹೋಗ್ತೇನೆ.

ಸೈನಿಕ : ಅವರ ಜೊತೆ ಸೇರಿರೇನು ?

ಮಂತ್ರಿ : ಹಾಗಾದಾಗಲೇ ಆ ಸ್ವಾಮಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುವುದು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪ್ಪನ ಕೃಪೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಅನ್ನೋದು ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕನಸಲ್ಲ, ಭ್ರಮೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಈಗ ಅವರಿಂದ ನಾವು ದೂರಾದರೆ ಅದು ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲ. ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಇರೋದ್ರಲ್ಲೇ ಬೆಲೆ ಇದೆ.

ಸೈನಿಕ : ಆದರೆ...ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಹಗ್ಗ ಎಳೆಯೋದು ಎಷ್ಟು ಸರಿ? ಅದನ್ನು ನಾವು ತಡೆದೇ ತೀರುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ತಂಡದವರನ್ನು ನಾನು ಕರೀತೇನೆ. ಈಗ ಮಹಾಕಾಲನ ರಥದ ಮಾರ್ಗ ರಕ್ತದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತದೆ.

ಪುರೋಹಿತ : ನಾವೂ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಬಹುದು.

ಮಂತ್ರಿ : ಅವರನ್ನು ತಡೆಯೋದು ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೊಮ್ಮೆ ನೀವು ಸುಮ್ಮನೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಆಗ ನೀವು ಚಕ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಸೈನಿಕ : ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ, ಚಂಡಾಲರ ಕೀಳು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಅಪವಿತ್ರವಾಗಿರೋ ಅಯ್ಯನ ರಥದ ಚಕ್ರ ನಮ್ಮ ಶುದ್ಧ ಮಾಂಸವನ್ನಾದರೂ

ಸೇವಿಸಲಿ.

ಪುರೋಹಿತ : ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಅದೋ ನೋಡಿ! ರಥ ರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಮನೆಗಳ ಕಡೆ ನುಗ್ಗುವುದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಸೈನಿಕ : ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ! ಬಂಗಾರಶೆಟ್ಟಿಯ ಕಡೆಯವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಥ ಅವರ ಭಂಡಾರದ ಕಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದೆ. ಅವರಲ್ಲ ಹೆದರಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬನ್ನಿ, ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸೋಣ.

ಮಂತ್ರಿ : ಮೊದಲು ನೀವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಆಮೇಲೆ ಬೇರೆಯವರ ರಕ್ಷಣೆ. ರಥ ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರ ನಿರ್ನಾಮವಾಗುತ್ತದೆ ನೋಡಿರಿ.

ಸೈನಿಕ : ಹಾಗಾದರೆ ಮುಂದೆ ದಾರಿಯೇನು ?

ಮಂತ್ರಿ : ಅವರ ಜೊತೆ ನಾವೂ ಸೇರಿ ರಥ ಎಳೆದರೆ, ಆಗ ಮಾತ್ರ ಬದುಕಬಹುದೇನೋ. ಆಗ ಅದರ ವೇಗವನ್ನೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು. ದ್ವಂದ್ವಕ್ಕೆ ಇದು ಸಮಯವಲ್ಲ.

ಮಂತ್ರಿ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಾನೆ

ಸೈನಿಕ : (ತಮ್ಮವರಿಗೆ) ಈಗೇನು ಮಾಡೋದು, ಪುರೋಹಿತರೇ, ನೀವೇನು ಮಾಡ್ತೀರಿ ?

ಪುರೋಹಿತ : ವೀರರೇ! ನೀವೇನು ಮಾಡ್ತೀರಿ ?

ಸೈನಿಕ : ಹಗ್ಗ ಎಳೆಯೋದೋ ಯುದ್ಧ ಮಾಡೋದೋ, ಗೊತ್ತಾಗ್ತಿಲ್ಲ. ನೀವೇನು ಮಾಡ್ತೀರಿ ?

ಪುರೋಹಿತ : ಹಗ್ಗ ಎಳೆಬೇಕೋ ಶಾಸ್ತ್ರ ಓದಬೇಕೋ, ನನಗೂ ತಿಳಿತಿಲ್ಲ.

ಸೈನಿಕ ೧ : ಕೇಳಿಸ್ತೇನು!? ಆ ದಡ ದಡ ಶಬ್ದ. ಭೂಮಿಯೇ ಬಿರುಕು ಬಿಡಿರೋ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಸ್ತಿದೆ.

ಸೈನಿಕ ೨ : ಪುರೋಹಿತರೇ ನೋಡಿ, ಆ ರಥಕ್ಕೆ ಜೀವ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿರೋ ಹಾಗಿದೆ. ನಾನೂ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ರಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ತರಹದ ಜೀವಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚರದ ನಡಿಗೆ ಇದು! ಹಿಂದೆಲ್ಲ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತೇನೋ ಅನ್ನಿಸಿದೆ. ಅದು ನಾವು ಮಾಡಿರೋ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನದೇ ದಾರಿ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ನುಗ್ಗುತ್ತಾ ಇದೆ.

ಸೈನಿಕ ೩ : ಎಲ್ಲಾ ಹೋಯ್ತು! ಈ ತರಹದ ಹಾಳಾದ ರಥೋತ್ಸವ ನಾನೆಂದೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ, ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಅದೋ! ಕವಿಗಳು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ! ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿ... ಈ ಎಲ್ಲದರ

ಅರ್ಥ ಏನೂ ಅಂತ.

ಪುರೋಹಿತ : ನನಗೇ ಅರ್ಥವಾಗ್ತಿಲ್ಲ ಇನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಏನು ಅರ್ಥ ಆಗ್ತದೆ? ಅವರು ಕಲ್ಪನಾ ಜೀವಿಗಳು. ಬರೀ ಸುಳ್ಳು ಸುಳ್ಳೇ ಹೇಳ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸತ್ಯ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯೋದೇ ಇಲ್ಲ.

ಸೈನಿಕ ೧ : ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಅದು ಯಾವಾಗ್ನೂ ಸತ್ತುಹೋಯ್ತು. ಹಾಗಾಗೇ ನಿಮ್ಮ ಮಾತೂ ಏನೂ ನಡೀತಿಲ್ಲ. ಅವರಾದರೂ ಹೊಸ ಮಾತು ಆಡ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ನಂಬಬಹುದು.

ಕವಿಯ ಪ್ರವೇಶ

ಸೈನಿಕ ೨ : ಏನು ಸ್ವಾಮೀ ಕವಿಗಳೇ, ಈ ರಥೋತ್ಸವ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ಏನರ್ಥ? ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇನು?

ಕವಿ : ಹೌದು, ನನಗೂ ಗೊತ್ತಾಗ್ತಿದೆ.

ಸೈನಿಕ ೧ : ರಾಜರು, ಪುರೋಹಿತರು ಎಳೆದರೂ ರಥ ಚಲಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಯಾಕೆ?

ಕವಿ : ಅವರೆಲ್ಲಾ ಮಹಾಕಾಲನ ರಥಕ್ಕಷ್ಟೇ ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಎಳೆಯುವ ಹಗ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದರು.

ಸೈನಿಕ ೧ : ನಿಮ್ಮ ತರ್ಕವೇನೋ ಅರ್ಥವಾಗ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅರ್ಥವಾಗ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ.

ಕವಿ : ಅವರು ರಥ ನಡೆಸೋದನ್ನ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಅದರ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ನಿಬಂಧನೇ ಕ್ರೋಧಗೊಂಡು ಅವರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಪುರೋಹಿತ : ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಕಾರ ಆ ಶೂದ್ರರೇ ಶಕ್ತರಾದವರೇನು? ಕೇವಲ ಅವರು ಮಾತ್ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಇರ್ತಾರೇನು?

ಕವಿ : ಬಹುಶಃ ಇಲ್ಲ, ಅವರೂ ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ನಾವೇ ರಥದ ಯಜಮಾನರು ಅಂದು ಕೊಳ್ಳಾರೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಅವರ ಕೊನೆಗಾಲವೂ ಆಗಿರುತ್ತೆ. ನಾಳೆಯ ದಿನವೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ನೆಗೆಲು, ಮಗ್ಗಗಳಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ! ಅಂತ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳಾರೆ. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ಮನುಷ್ಯರಿಗಂದೇ ವಿದ್ಯೆ, ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಳ-ಹೊರಗೆಲ್ಲಾ ಅಮೃತವನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನಾಳೆ ಅವನನ್ನೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬೈದರೆ ಇವರೂ ಕೂಡ ಬಲರಾಮನ ಶಿಷ್ಯರಂತಾಗ್ತಾರೆ. ಆ ಹಲಾಯುಧನ ಹೆಂಡದ ಅಮಲು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡುತ್ತೆ.

ಪುರೋಹಿತ : ಆಗ ಏನಾದ್ರೂ ರಥ ಮತ್ತೆ ಅಚಲವಾದ್ರೆ ನಡೆಸೋಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ

ಕರೆಸಬೇಕಾಗ್ತದೆ!

ಕವಿ : ತಮಾಷೆಯಲ್ಲ ಪುರೋಹಿತರೆ, ತನ್ನ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಲ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ, ಈ ಜನಸಂದಣಿಯೊಳಗೆ ನುಸುಳಿ ಅಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಮುಟ್ಟೋದಕ್ಕೆ ನಮಗಾಗ್ತಿಲ್ಲ.

ಪುರೋಹಿತ : ಹಾಗೊಮ್ಮೆ ಮುಟ್ಟೋದಿಕ್ಕಾದ್ರೆ, ನೀವು ಕವಿಗಳು, ಅದಾವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ರಥ ನಡೆಸಿರಿ?

ಕವಿ : ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಂತೂ ಅಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಲಯಕ್ಕೆ ಬದ್ಧರಾದವರು. ಎಲ್ಲವೂ ಏಕತಾನವಾದಾಗ ಆ ಲಯ ತಪ್ಪಿಹೋಗ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಕವಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಚಿಲುವನ್ನೇ ಅಂಬಿಗನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಶಕ್ತಿಯ ದೋಣಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನೀವುಗಳು ಕಠೋರತೆಯನ್ನು ನಂಬಿದವರು – ಶಾಸ್ತ್ರದ ಕಠೋರತೆ, ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಕಠೋರತೆ. ದುರ್ಬಲರು, ಭೀತರು, ನಿಶ್ಚಕ್ರರು, ನಿರ್ಜೀವಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗ್ತಾರೆ.

ಸೈನಿಕ : ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿ ಉರೀತಿದ್ದರೆ, ನೀನಿಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ!?

ಕವಿ : ಯುಗ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಭಾರಿ ಈ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿದಿದೆ, ಈ ಅಗ್ನಿ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಉಳಿಯಲು ಶಕ್ತವೋ ಅದು ಉಳಿದೇ ತೀರುತ್ತದೆ.

ಸೈನಿಕ : ಹಾಗಾದರೆ ನೀನೇನು ಮಾಡ್ತೀಯಪ್ಪಾ ಈಗ!?

ಕವಿ : ನಾನು 'ಹೆದರಬೇಡಿ' ಅಂತ ಹಾಡ್ತೇನೆ.

ಸೈನಿಕ : ಅದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತೋ!?

ಕವಿ : ಅದು ರಥ ನಡೆಸೋರಿಗೆ ಒಂದು ಲಯವಾಗ್ತದೆ. ಲಯವಿಲ್ಲದ ನಡಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅಪಾಯಕಾರಿ.

ಸೈನಿಕ : ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಏನು ಮಾಡೋದು?

ಪುರೋಹಿತ : ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ?

ಕವಿ : ಆತುರ ಪಡಬೇಡಿ, ಚಿಂತಿಸಿ ಹೊಸ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆಯಿರಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೆರೆದು ಹೊಸ ಬಾಳಿಗೆ ಅಣಿಯಾಗಿ. ಮಹಾಕಾಲನ ಕರೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ.

ಕೃಷ್ಣತೆಯ ಮೋಹ

ಹೆಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಬಿ.ಆರ್ ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ

ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೃತಿಯಾದ 'ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು ಮತ್ತು ಶೈವ ಪ್ರತಿಭೆ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವು - ಒಳಿತು ಮತ್ತು ಕೆಡುಕು, ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ, ಹಳತು-ಹೊಸತರ ನಡುವಣ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಹಾಗೂ ನಿರಂತರತೆ ಮುಂತಾದ ಅವರ ಆಳದಾದ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೆಡೆ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಸಾವು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಭಾಗೋಳಿಸಬಹುದಾದ ದೇಹ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಗಳ ನಡುವಣ ಕೊನೆಗಾಣದ ಜಗಳವನ್ನು ಕೂಡ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ತಾನು ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ಶೋಧಿಸಿದ ವಿಚಾರ - ಹೊಳಹು - ಒಳನೋಟಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜುಗೊಂಡು ಡಿ.ಆರ್. ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅತ್ಯಂತ ದಿಗ್ಗಮೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಸಂತಕವಿ ಅಲ್ಲಮನೊಡನೆ ಆತ್ಮೀಯ ಸಲ್ಲಾಪ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

ವಿದ್ವತ್‌ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸವಾಲೊಡ್ಡುವ ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ದಿಟ್ಟತನದ ಈ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಡಿ.ಆರ್. ಕನ್ನಡ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಾಣದ ವಿಭಿನ್ನ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಮನ ಕಾವ್ಯಲೋಕದ ವಿವಿಧ ನೋಟ - ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸುತ್ತ - ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಬಂಡಾಯದ ಆದಿಮರೂಪವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಹ - ವಚನಚಳುವಳಿಯ ಕುರಿತಾದ ನಮ್ಮ ಈವರೆಗಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಹೊಸ ಪಂಥಾಹ್ವಾನ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಡಿ.ಆರ್. ಓದಲು ಅದ್ಭುತವಾದ, ಆದರೆ, ಅಳಿದು ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ಬಲು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಅಸಾಧಾರಣ ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಳೆಯಾಗದ ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಭಾರತದ ಭಾವ ರೂಪಗಳನ್ನು ವೈಚಾರಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕೋತ್ತರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಡಿ.ಆರ್. ಕೈಗೊಂಡಂತಹ ಸಾಹಸವನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸ್ವಯಂ ಸೋಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗಾಣಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಅಲ್ಲಮನ ವಚನಗಳನ್ನು - ಭಾರತದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವೈಚಾರಿಕ ರೂಪಗಳೊಡನೆ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರ, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಯಾಜಮಾನ್ಯಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಸಮಕಾಲೀನ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಧಾನ ಚಿಂತನಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳೊಡನೆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. (ಇಲ್ಲಿ

ಅನುಭಾವೀ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಅಭಿನವಗುಪ್ತನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.) ಡಿ.ಆರ್. ವಚನಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲಾಧಾರವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಿಗೆ ಆಸ್ವದವಿಲ್ಲದ ಅತ್ಯಂತ ಖಚಿತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಮನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಂಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಮನು ಹೇಗೆ ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೂಲ ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೇ ಎಂತಹ ಒಂದು ದಿಗಿಲುಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಹ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಗ್ರಂಥದ ಉದ್ದೇಶವು ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಮಂಡಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಮತ್ತು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯ ಎರಡೂ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಹ್ಯಾಮ್ಲೆಟ್' ಬಗೆಗೆ ಟಿ. ಎಸ್. ಎಲಿಯಟ್ ಹೇಳುವ ಇನ್ನೆಲೆಯ ಅನಿಶ್ಚಿತ ತೀರ್ಮಾನ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ: "ಬೆಳಕಿಗೆ ಎಳೆದುತರಲು ಲೇಖಕನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ ಕೆಲವು ನಿಗೂಢ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿವೆ."

ಡಿ.ಆರ್. ಅವರ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಈ ಕೃತಿಯು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಕಾವ್ಯ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕತೆಗಳ ಕುರಿತಾದ ಅಪೂರ್ವ ವಿಚಾರ - ವಾದ - ಒಳನೋಟಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೂಡುಶಿಲ್ಪ. ಡಿ.ಆರ್. ಒಬ್ಬ ಅನುಭಾವಕಾವ್ಯದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿರುವ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರೀ ವಿಮರ್ಶಕ. ಅವರ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅಲ್ಲಮನ ಅನುಭಾವೀ ಕಾವ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ತಿಕ್ಕಾಟಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಢಿಕ್ಕಿಯಾಗುತ್ತದೆ. 'ಹ್ಯಾಮ್ಲೆಟ್' ನ ಕವಿಯಂತೆಯೇ ಡಿ.ಆರ್. ಕೂಡ ಕಾಲಹರಣಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ, ವಿಭಿನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿಂದ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಚಾರಗಳ ಆವೇಶದ ಆತ್ಮೀಯ ಸಂಗ್ರಾಹಕರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ, ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯರೂಪಗಳ ಮೇಧಾವಿ ನಿರೂಪಕರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಮುಶಿಕೊಡುವ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತ ನೆಲೆ-ನಿಲುವುಗಳು, ಕವಲುಹಾದಿಗಳು ಅಲ್ಲಮನ ಅಸಾಧಾರಣ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲು ಹೊರಟ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ದೂರಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಆವರ್ತಿಸಿ ಬರುವ ಹೆಸರು ಅಭಿನವಗುಪ್ತನದು. ಆತ 'ತಂತ್ರಾಲೋಕ'ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: " ಒಬ್ಬ ನಿಜವಾದ ಗುರುವು ಸಿಂಹ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪೆ ಎರಡೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ." ಅವನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಿಬಿಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಧೀರನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಅಲೆಯುವುದರಿಂದ ಸಿಂಹ; ಜ್ಞಾನದ ಅರಿವಿನ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣದ

ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸಲು ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ಸಾಗುವುದರಿಂದ ಕಷ್ಟ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತಿಹಾಸ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ಧೀರನಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತ ಅಭಿನವಗುಪ್ತ ಹೇಳುವ ಮೇಲಿನ ಆದರ್ಶದ ಜೀವಂತ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಡಿ.ಆರ್. ಮುನ್ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ತಮಗೆ ಪರಿಚಿತವಲ್ಲದ ತಂತ್ರದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಹಾದಿಗೊತ್ತಾರೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. 'ತಂತ್ರಾಲೋಕ'ದಿಂದ ಧಾರಾಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರಾದರೂ ಅವರು ಕೇವಲ ಮರಗಳನ್ನೇ ಕಾಡೆಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಮ ಮತ್ತು ಅಭಿನವಗುಪ್ತರ ನಡುವಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸ - ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವಾಗ - ಈ ಅಂಶವೇ ಗ್ರಂಥದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು - ಡಿ.ಆರ್. ಅವರ ವಿಚಾರ ತಂತ್ರವೆನ್ನುವುದು ಕಾಮನೆಯ ದೈವೀಕರಣ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಅಭಿನವನು ಲೈಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನ - ಪ್ರಯೋಗ - ನಿದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು 'ಶಿವತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧಿ' ಗಾಗಿ. ಅದು ಹಲವು 'ಉಪಾಯ' ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆ ಅಷ್ಟೇ. ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಐಹಿಕ ಕಾಮ-ಕಾಮನೆಗಳು ಸಾಯುವ ತನಕ 'ಕೌಲ' ಪದ್ಧತಿಯ ಲೈಂಗಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ಸಾಧನೆ ಹಾಗೂ ತನ್ಮೂಲಕ ಅಭೀಷ್ಟಿಸಿದ್ದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೌಲ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಕನು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವಸಹಜ ಕಾಮಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾಗದಿರಲು ಸ್ವಂತ ತಾಯಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಹೋದರಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಸಾಧನ - ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ಆರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಅಭಿನವ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಅಲ್ಲಮನು ಮಾರ್ಗ - ದೇಸಿ (ಅಥವಾ ಚಾಗತಿಕ - ಸ್ಥಳೀಯ) ಗಳೆಂಬ ಯಾವ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೂ ಹೊರತಾದವನು ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವಾಗ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ದ್ವಿದಳಮಾರ್ಗವನ್ನು ತುಂಬಾ ಚಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಬಳಸಿದರೂ ಕೂಡ, ಡಿ.ಆರ್. ಅವರ ಅಸಾಧಾರಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಆಗಾಗ ಈ ದ್ವಿದಳ ಸಿದ್ಧಾಂತದಿಂದ ಅಡಚಣೆ ಗೊಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಇಂತಹ ವಿರುದ್ಧಾತ್ಮಕ ನೆಲೆ - ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ತೀರಾ ಸರಳೀಕರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ; ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಮೂಲಭೂತ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವ ಅಭಿನವಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೂ ಕೂಡ 'ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು' ಮತ್ತು 'ಶೈವಪ್ರತಿಭೆ' ಎಂಬ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ನೆಲೆಯ ಪದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಕಾಶ್ಮೀರ ಶೈವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ 'ಪ್ರತಿಭಾ' (ಸರಳವಾಗಿ ಅರ್ಥವಿಸುವುದಾದರೆ, ಸೃಷ್ಟ್ಯಾತ್ಮಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ) ಎಂಬ ಪದವು - ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಾಂಡಿತ್ಯವು ಯಾವುದನ್ನು

'ಭಾರತೀಯ' ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದೆಯೋ ಆ - ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಡಿ.ಆರ್. ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಮನ ಕಾವ್ಯವು ಈ ಪರಂಪರಾಗತ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಗೆ ಬಲುದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿ ಎದುರನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಅವರು ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಭಾಷಾಶರೀರದ ರೂಪೀಕರಣದ ಜೊತೆಗೂ ಹೊಂದಿಸಿ ವಿವರಿಸತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಮನ ಕಾವ್ಯ ದೇಹ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ; ಹಾಗೆಯೇ, 'ತಂತ್ರ' ಮತ್ತು 'ಮಂತ್ರ'ಗಳನ್ನೂ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಎಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ; ಸರಿ. ಆದರೆ, ಸ್ವಯಂ ವಿರುದ್ಧಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಗಳಿರುವ ಅಲ್ಲಮನ ಭಾಷಾವಿರೋಧಿ ರೂಪುಗಳನ್ನು ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಮಹಾನ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರನಾದ ಅಭಿನವನ ಓಜಸ್ವಿಯಾದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಗದ್ಯರೂಪಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವೆಂದು ಸಾಧಿಸುವುದಾಗಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಟಿ.ಎಸ್. ಎಲಿಯಟ್ ಸೈಂಟ್ ಥಾಮಸ್ ಆಕ್ಟಿವಿಸ್ಟ್ ನನ್ನು ನೇತಿ ಎಂದು ನಿರಾಕರಿಸಿದಷ್ಟೇ ಸಾಧುವಾಗುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೆ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ 'ಮಾತೃಲೋಕ' ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ನಡುವೆ ಗೂಢಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹವಾದದ್ದು. 'ಮಾತೃಲೋಕ' ವೆಂದರೆ ಅತಿಮಾನುಷ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವರ್ಣಾನುಕ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮಾತಿನ ದನಿ - ಧ್ವನಿ ಮಾತ್ರ; ಆಧುನಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ 'ಭಾಷೆ' ಎನ್ನುವುದು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಯಾಮ ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥಾದ್ದು.

ಅಲ್ಲಮನ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಲಭಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲದವು ಎಂದು ಡಿ.ಆರ್. ಗುರುತಿಸುವ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ನೆರವಿನಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಡಿ.ಆರ್. ಅಲ್ಲಮನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅಭಿನವಗುಪ್ತನ 'ಅಭೇದವಾದ' ದ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಂದು, ಅಲ್ಲಮನನ್ನು - ಭಕ್ತಿಯೆಂಬುದು ದ್ವೈತನಿಲುವಿನ 'ಭೇದವಾದ' ದ ಜೊತೆ ಸಕೀಲ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದಲೇ - ಭಕ್ತಿಪರಂಪರೆಯ ಜೊತೆಗೂ ಗುರುತಿಸ ಲಾರರು. ಡಿ.ಆರ್. ಪ್ರಕಾರ, ಈ ಎರಡೂ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಕಥನವನ್ನು ಅಲ್ಲಮ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತು, ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಚಿಂತನಾಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೂ - ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಅನ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ - ಹೊರಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅಪಾರ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಬಳಸಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ ತಪ್ಪು ಓದು, ಅಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶೈವನಿಲುವಿನ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಮನು (ವ್ಯತ್ಯಾಸ - ಅವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೆರಡೂ ಜೊತೆಯಾಗಿರುವ) 'ಭೇದಾಭೇದ' ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಮ ಭೇದಾಭೇದಮಾರ್ಗದ ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ.

ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆತ ಇಂತಹ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಲ್ಲ :

“ಅಪರಿಮಿತ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಪರಿಮಿತದ ಬೆಳಗನಿಕ್ಕಿದಡೆ

ಬೆಳಗೂ ಅದೆ, ಕತ್ತಲೆಯೂ ಅದೆ !

ಇದೇನು ಚೋದ್ಯವೋ ? ಒಂದಕ್ಕೊಂದಂಜದು !”

ಅಲ್ಲಮನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಮತ್ತು ಕತ್ತಲು ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಅವು ದ್ವಂದ್ವಾತ್ಮಕ ತಾರ್ಕಿಕ ವೈರುಧ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಹವರ್ತಿಗಳು. ಅವೆರಡೂ ಜತೆಜತೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದು ದ್ವಿದಳತಾರ್ಕಿಕತೆ ಸತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಡಿ.ಆರ್. ಎಷ್ಟು ಚತುರತೆಯಿಂದ ನಿಪುಣತೆಯಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ವಾದ ಮಂಡಿಸಿದರೂ ಕೂಡ, ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ‘ಆಗಿರುವ’ ಮತ್ತು ‘ಆಗಿಲ್ಲದ’ ಸಮೀಪನವು ಅಲ್ಲಮನು ಈ ದ್ವಿದಳತಾರ್ಕಿಕತೆಯಿಂದ ಹತಾಶನಾಗಿ ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಇನ್ನು, ಈ ಕೃತಿಯ ಘನತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಗ್ರಂಥದ ತುಂಬಾ ಕೊಂಡಿಕಳಚಿದ ಅಪೂರ್ವ ಒಳನೋಟಗಳು ರತ್ನಮಣಿಗಳಂತೆ ಚಿದುರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆಯೊಡನೆ ಅನುಭಾವದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಉನ್ನತ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇತಿಹಾಸ - ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸರಳ ರೇಖಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಅವರ್ತನಶೀಲ (ವೃತ್ತೀಯ) ರಚನೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ರೂಢಿಗತವಾದ ಎಲ್ಲ ರೂಪ - ಆಕೃತಿ - ನಿಷ್ಕರ್ಷ - ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಕೋಟಿಪೂರ್ವ ಸಮ ಪ್ರಖರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿಷ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿ, ಭಾಷೆ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಚಿಂತನೆಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಮರುರೂಪ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಸಾಧಕ ಅಲ್ಲಮನೊಡನೆ , ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಅಲ್ಲಮನೊಡನೆ, ಸ್ವಯಂ ವಿರೋಧಿ ನೆಲೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕವಿಯಾದ ಅಲ್ಲಮನೊಡನೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ಡಿ.ಆರ್. ಅವರ ಸಾಹಸದ ಪರಿ - ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಅತ್ಯಂತ ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಮ ಕನ್ನಡ ಸಂವೇದನೆಯ ಆತ್ಮತ್ವಪ್ಪ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಏಟುಕೊಟ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ ಪ್ರಚಂಡ ಝಂಝಾವಾತ; ಸುಡು ಸುಂಟರಗಳಿ.

ಮತ್ತು, ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್ ಅಂತಹ ಸುಂಟರಗಳಿಯ ಹುಚ್ಚುಮೋಡಿಗೇ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ ಅದನ್ನು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ಸಂವಾದ ಸಲ್ಲಾಪ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾವುದು ಅತಿಕಷ್ಟದ ಕಾಯಕವೋ ಅಂಥದ್ದನ್ನು ಕೃತಿಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರಣ ದಿಂದಾಗಿಯೇ, ಡಿ.ಆರ್. ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ತನ್ನ ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಸವಾಲೆಸೆವ ಧಾಟಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಂಟಿದ ಸೋಮಾರಿತನವನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಲಸ್ಯವನ್ನು ಬಿರುಸಿನಿಂದ ಅಲುಗಾಡಿಸಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದಂತಹ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡುವಾಗ, ಇದನ್ನು ಅಳಿದು ತೂಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದು ಓದಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಚಿಸುವಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ ಎನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

(ಕೃಪೆ: ಡೆಕ್ಕನ್ ಹರಾಲ್ಡ್ - ೮, ಆಗಸ್ಟ್ ೧೯೯೯)

ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ

ಹೆಗ್ಗೋಡು, ಸಾಗರ, ಕರ್ನಾಟಕ ೫೭೭ ೪೧೭

ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎರಡು ಹೊಸ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

ರಂಗಪ್ರಯೋಗ

ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.

ರಂಗ ಅಭಿನಯ, ರಂಗ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ರಂಗ ಸಿದ್ಧತೆ ಎನ್ನುವ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಂಗಾಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುವ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಆಯಾ ರಂಗಾಂಶದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಸಮಕಾಲೀನ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಯೋಚಿಸುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು ಹಾಗೂ ಆಯಾ ರಂಗಾಂಶದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಾಧ್ಯತೆ-ಶೈಲಿಗಳು - ಇವುಗಳನ್ನು ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಗೇ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಲೆ: ರೂ. ೨೦೦.

ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ

ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನ್ ಸ್ತಾನಿಸ್ಲಾವ್‌ಸ್ಕಿ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ

ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನ್ ಸ್ತಾನಿಸ್ಲಾವ್‌ಸ್ಕಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಭಿನಯ ಗ್ರಂಥ ‘ಎನ್ ಆಕ್ಟರ್ ಪ್ರಿಪೇರ್ಸ್’ನ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ. ನಟರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿನಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚಾದ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಒದಗಿಬಂದಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುಸ್ತಕ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು ಈಗ ಮರುಮುದ್ರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಬೆಲೆ: ರೂ. ೧೬೦.

ನೀನಾಸಮ್ ವರದಿಗಳು
ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ - ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ಮಾರ್ಚ್- ಎಪ್ರಿಲ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಂಗವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೆಲವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳ ಹಾಗೂ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳ ವಿಡಿಯೋದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಮಾರ್ಚ್ ೨೫ರಂದು ಗೋಳಿಗರಡಿ ಮೇಳದವರು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ 'ವೀರಮಣಿ ಕಾಳಗ' ಮತ್ತು 'ಕನಕಾಂಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ' ಯಕ್ಷಗಾನ ಬಯಲಾಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಎಪ್ರಿಲ್ ೧೯, ೨೦, ೨೧ ರಂದು ನೀನಾಸಮ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಣೆಹಳ್ಳಿ ಶಿವಸಂಚಾರ ತಂಡದವರ 'ಮರಣವೇ ಮಹಾನವಮಿ', 'ನಿಸರ್ಗವತಿ' ಮತ್ತು 'ನಂದಭೂಪತಿ' ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲ ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ರುಸ್ತುಂ ಭರೂಚ ಅವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಸಿದ್ದಿ ರಂಗಶಿಬಿರ' ದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು.

ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಬಿ. ವಿ. ಕಾರಂತರು ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 'ಸತ್ರ ಅಂದ್ರೆ ಸಾಯ್ತಾರ' ಎಂಬ ಪ್ರಹಸನವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು. (ಇದು ಭಾರತೇಂದು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಅವರ 'ಅಂಧೇರ್ ನಗರಿ ಚೌಪಟ್ ರಾಜ' ಎಂಬ ನಾಟಕದ ರೂಪಾಂತರ; ರಚಿಸಿದವರು ಶ್ರೀಮತಿ ವೈದೇಹಿಯವರು.) ಮಾರ್ಚ್ ೧೫ ರಿಂದ ೧೮ ರ ತನಕ ನೀನಾಸಮ್ ಬಯಲುರಂಗಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಟಕದ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆದವು. ಈ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿ ಷೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್‌ನ 'ವೆನಿಸ್‌ನ ವರ್ತಕ' (ಅನುವಾದ: ಡಿ. ಆರ್.ಶಶಿಧರ) ನಾಟಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ 'ಜೆಂಟಲ್‌ಮೆನ್ ಆಫ್ ವೈಟೊಕೆ' ಸಿ.ಆರ್.ಜಂಬೆಯವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಆಣಿಯಾಗಿ ಎಪ್ರಿಲ್ ಕೊನೆಯ ವಾರ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಂಡಿತು. ಮೇ ೫ರಂದು ೧೨ರ ವರೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ನಡೆದವು. ಮೇ ೧೬ರಂದು ೨೧ರ ವರೆಗೆ ಈವರ್ಷ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ನಾಟಕಗಳ ಮರುಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನಾಟಕೋತ್ಸವವೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೇ ೧೮ರಂದು ಧಾರವಾಡ ರಂಗನಟರ ಸಮೂಹದವರಿಂದ ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರದ ಹಳೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅಭಿನಯಿಸಿದ 'ಬೆತ್ತಲೆ-ವೇಷ' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಯಿತು. (ಮೂಲ: ದಾರಿಯೋ ಫೋ, ಅನು: ಪ್ರಕಾಶ ಗರುಡ; ನಿರ್ದೇಶನ: ನಟರಾಜ ಏಣಗಿ).

ಸಿದ್ದಿ ಶಿಬಿರ

ಇದೇ ಎಪ್ರಿಲ್ ೧ ರಿಂದ ೧೦ ರ ತನಕ ನೀನಾಸಮ್ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದಿಜನಾಂಗದವರ ಶಿಬಿರವೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೇಖಕ, ರಂಗತಜ್ಞ ಶ್ರೀ ರುಸ್ತುಂ ಭರೂಚ ಅವರು ಶಿಬಿರದ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದು ಒಂದು ರಂಗಶಿಬಿರವಾಗಲೀ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶಿಬಿರವಾಗಲೀ ಆಗಿರದೆ ಸಿದ್ದಿಯವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಬದುಕಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅನನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಎದುರಿಸುವ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟಬಗೆಯ ಶಿಬಿರವಾಗಿತ್ತು. ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೧೦.೯ ರಿಂದ ಸಂಜೆ ೧೦.೯ ರವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಶಿಬಿರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಟ, ಯಕ್ಷಗಾನದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ ಚಲನಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ದಾಖಲಿತ ನಾಟಕಗಳ ವಿಡಿಯೋ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನೂ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಶಿಬಿರದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು 'ನಲ ಮತ್ತು ನೆನಪು' ಈ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದವು. ಅವರ ಡವಾಮಿ ಹಾಡುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮೇಲಿನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಲವು ಚಿತ್ರ-ನಕ್ಷೆ-ಮನೆಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿ, ಚರ್ಚೆ-ಆಶುವಿಸ್ತರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಸಮಾಜಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪನವರೊಡನೆ ಸಿದ್ದಿಜನರ ಸಂವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಕೇಶವ ಹಾಗೂ ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ್ ಇವರು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದರು. ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನಗಲಿದ

ಭಾಗವತ ಶ್ರೀ ಮರವಂತ ನರಸಿಂಹದಾಸ

ಬರಹಗಾರ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಡುಪ್

ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಪಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

ಮತ್ತು

ಗಾಯಕ ಶ್ರೀ ಜಿ.ವಿ.ಅತ್ತಿ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ

ಇವರಿಗೆ ನೀನಾಸಮ್ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ

ಮಾತುಕತೆ ಳುಳು

ನೀನಾಸಮ್ ಹೆಗ್ಗೋಡು (ಸಾಗರ) ಕರ್ನಾಟಕ ೫೭೭ ೪೧೭

ದೂರವಾಣಿ: ೦೮೧೮೩-೬೫೬೪೬

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರದ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಪರ್ಕಪತ್ರ

(ಫೆಬ್ರವರಿ-ಮೇ-ಆಗಸ್ಟ್-ನವೆಂಬರ್)

ಸಂಪಾದಕ: ಜಶವಂತ ಬಾಧವ್

ಸಹ ಸಂಪಾದಕ: ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ ಬಿ. ಆರ್.

ವಾರ್ಷಿಕ ವರ್ಗಣಿ: ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ

ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ: ಅಕ್ಷರ ಗಣಕ, ಹೆಗ್ಗೋಡು

ಮುದ್ರಣ: ಅಶ್ವಿನಿ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಅರಳೇಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮೇ ೨೦೦೦	ವರ್ಷ ಹದಿನಾಲ್ಕು	ಸಂಚಿಕೆ ಎರಡು
೧. ನೀನಾಸಮ್ ವರದಿಗಳು		ಪುಟ ೧
೨. ಹೆದ್ದಾರಿ ಬದಲಿಗೆ ಒಳದಾರಿಗಳಿವೆಯೇ? / ಕೆ.ಜಿ. ಶ್ರೀಧರ		ಪುಟ ೩
೩. ಕೈಗಾದ ಕೆಂಪುಕಣಗಿಲೆ / ಧರ್ಮೇಂದ್ರ ಅರಸ್		ಪುಟ ೭
೪. ವಿದ್ಯೋಹಕಾರಿ ನಾಟಕ ಪ್ರಯೋಗ / ಎ.ಆರ್.ನಾಗಭೂಷಣ		ಪುಟ ೧೧
೫. ಕಾಲಚಿತ್ರ (ನಾಟಕ) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ ಅನುವಾದ : ಮೀರಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಚನ್ನಕೇಶವ		ಪುಟ ೧೬
೬. ಕ್ಲಿಷ್ಟತೆಯ ಮೋಹ / ಹೆಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಬಿ.ಆರ್ ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ		ಪುಟ ೩೩
೭. ನೀನಾಸಮ್ ವರದಿಗಳು		ಪುಟ ೩೯

MAATHUKATHE MAY 2000 (YEAR 14 ISSUE 2)
NINASAM QUARTERLY NEWS LETTER
PUBLISHED EVERY FEB;MAY;AUG;NOV.
ANNUAL SUBSCRIPTION: Rs.25(TWENTY FIVE ONLY)
FOR PRIVATE CIRCULATION
NINASAM HEGGODU (SAGAR) KARNATAKA 577 417

ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ
ಹೆಗ್ಗೋಡು (ಸಾಗರ) ಕರ್ನಾಟಕ - ೫೭೭ ೪೧೭

ಈಚಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

- ೧. **ಮಾವಿನಮರದಲ್ಲಿ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣು**
(ನಾಟಕ-ರಂಗಭೂಮಿ ಕುರಿತ ಬರಹಗಳು - ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.) ರೂ. ೭೫
- ೨. **ಅಮೃತ ಮತ್ತು ಗರುಡ** (ಡಾ. ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್ ಬರಹಗಳ ಮರುಮುದ್ರಣ) ರೂ. ೬೫
- ೩. **ಪ್ರತಿಭೆಯ ಒಂದು ಪ್ರವಾಹ**
(ಅಕ್ಷರ ಚಿಂತನ ಮಾಲೆ- ಶಿವ ವಿಶ್ವನಾಥನ್-ಅನು:ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ) ರೂ. ೫೦
- ೪. **ಐತಿಹ್ಯಮಾಲೆಯ ಕಥೆಗಳು**
(ಅಕ್ಷರಚಿಂತನಮಾಲೆ-ಕೊಟ್ಟಾರತ್ತಿಲ್ ಶಂಕುಣ್ಣಿ-ಅನು:ಬಿ.ಆರ್.ವಿ.ಐತಾಳ) ರೂ.೫೦
- ೫. **ಶತಮಾನದ ಕುಸುಮ**
(ಡಾ. ಕುಸುಮಾ ಸೊಂಬ ಕುರಿತ ಬರಹಗಳು-ಸಂ: ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ) ರೂ. ೭೫
- ೬. **ಹಸಿರು ಹಾದಿ** (ಯಲ್ಲಪ್ಪ ರೆಡ್ಡಿ ಆತ್ಮಕಥನ-ನಿರೂಪಣೆ: ಸತೀಶ್ ಚಿಪ್ಪರಿಕೆ) ರೂ. ೮೦
- ೭. **ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಮತ್ತು ಶೈವ ಪ್ರತಿಭೆ** (ಡಾ.ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್) ರೂ. ೧೨೦
- ೮. **ಹೋಲೆ... ಹೋಲೆ... ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಮಾಲೆ** (ಕವನಗಳು-ಶಾ.ಬಾಲರಾವ್) ರೂ. ೫೦
- ೯. **ಸಂಗೀತ ಸಂವಾದ** (ಭಾಸ್ಕರ್ ಚಂದಾವರ್ಕರ್-ಅನು: ವೈದೇಹಿ) ರೂ. ೧೦೦
- ೧೦. **ಮಹಾತ್ಮ** (ನಾಟಕ / ಮುಕುಂದರಾವ್ - ಅನು: ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ) ರೂ. ೫೦
- ೧೧. **ಒಂಟಿ ಧ್ವನಿ** (ಬರಹಗಳು - ಡಾ. ನಿ. ಮುರಾರಿ ಬಲ್ಲಾಳ) ರೂ. ೧೨೦
- ೧೨. **ಮೌನದ ಮಣಿ** (ಕವನಗಳು - ಎಸ್. ಮಂಜುನಾಥ್) ರೂ. ೪೦

ಹೊಸ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

- ೧೩. **ವೈದ್ಯ ವೈವಿದ್ಯ** (ವೈದ್ಯಕೀಯ ಬರಹಗಳು-ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್. ಮೋಹನ್) ರೂ. ೮೦
- ೧೪. **ಮಹಾಮಾಯಿ** (ನಾಟಕ - ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ) ರೂ. ೬೦
- ೧೫. **ಸಕ್ಕರೆ ಗೊಂಬೆ** (ನಾಟಕ - ವಿವೇಕ ಶಾನಭಾಗ) ರೂ. ೫೫
- ೧೬. **ಎರಡು ರಷ್ಯನ್ ನೀಲತೆಗಳು**
(ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಮತ್ತು ಗೊಗೋಲ್ ಅನುವಾದ - ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ) ರೂ. ೫೫
- ೧೭. **ರಂಗಪ್ರಯೋಗ**
(ಅಭಿನಯ, ರಂಗತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ರಂಗಸಿದ್ಧತೆಯ ಪರಿಚಯ - ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.) ರೂ. ೨೦೦
- ೧೮. **ಬಹುಮುಖ** (ಅಕ್ಷರ ಚಿಂತನ ಮಾಲೆ -
ಮನು ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಅನು: ಎಲ್. ಜಿ. ಮೀರಾ) ರೂ. ೫೫
- ೧೯. **ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸರ ಚರಿತ್ರೆ** (ಅಕ್ಷರ ಚಿಂತನ ಮಾಲೆ -
ರಾಮಚಂದ್ರ ಗುಹಾ, ಅನು: ಮಾಧವ ಐತಾಳ) ರೂ. ೭೫
- ೨೦. **ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ**
(ಸ್ತಾನಿಸ್ಲಾವ್‌ಸ್ಕಿಯ ಲ್ಯಾನ್ ಲ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಪ್ರಿಪೇರನ್ಸ್ ಅನುವಾದ: ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ) ರೂ. ೧೬೦
- ೨೧. **ಅಮೃಚ್ಚಿಯೆಂಬ ನೆನಪು** (ಕಥೆಗಳು - ವೈದೇಹಿ) ರೂ. ೮೦